

ARANYKAPU ÓVODA ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

Készítette: Aranykapu Óvoda nevelőtestülete
Schwartzné Varga Mónika
Óvodavezető

Bevezető

Jánossomorja Város, Újrónafő és Várbalog községek Önkormányzatának Képviselőtestületei Aranykapu Körzeti Napközi Otthonos Óvoda elnevezéssel 2004. szeptember 1-jei hatállyal intézményi társulást hoztak létre.

A társulás feladata, tevékenységi köre:

- az Aranykapu Körzeti Napközi Otthonos Óvoda feladata biztosítani az óvodai nevelést, mely a gyermekek neveléséhez szükséges, és a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében valósul meg.
- az óvoda a gyermek 3 éves korától az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig – legfeljebb azonban 7 éves korig-biztosítja az oktató-nevelő munkát.

A gyermekek 5. életévük betöltésétől kezdve - az óvodai nevelés keretében - az óvodai foglalkozásokon kötelesek részt venni. Ezen foglalkozások időtartama legalább napi 4 óra.

- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése
  - Tanulási nehézséggel
  - Tanulási zavarralTanulásban enyhe fokban akadályozott gyermekek óvodai nevelése.

Jánossomorja és Várbalog települések óvodái Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel nevelési programot adaptálta, Újrónafő Hétszínvirág tagóvoda saját programot alkalmaz, melyben kiemelt szerepe van a környezet ismeretnek, környezetvédelemnek és a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásának.

Az intézmény Óvodai Nevelési Programjában közös cél- és feladatrendszer fogad el, melyet a saját programjára jellemző speciális célokkal és feladatokkal kiegészíthet.

Az intézmény Óvodai Nevelési Programjának célja :

Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével .

Alapelvek :

a, a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.

b, a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játéokra; e tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről; a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Óvodai nevelés feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi-és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
- az értelmi fejlesztés nevelés megvalósítása

TARTALOMJEGYZÉK

Sorsz.	Cím	Oldal
	Bevezető	2
1.	Helyzetkép az intézményről	6
1.1	A program gyökerei	7
1.2	Programunk erőforrásai	9
1.2.1	Személyi feltételek	9
1.2.2	Tárgyi feltételek	11
2.	Programunk célfejezete	13
2.1	Programunk alapvető céljai	13
2.2	Programunk alapelvei	13
3.	Általános nevelési feladataink	14
3.1	Erkölcsei-szociális-közösségi érzelmek alakítása	14
3.2	Az esztétikai érzelmek alakítása	15
3.3	Az intellektuális érzelmek alakítása	15
3.4	Szociálisan hátrányos helyzetűek differenciált fejlesztése	16
4.	Programunk rendszerábrája	17
5.	A nevelés kerete	18
5.1	Az egészséges életmód alakítása	18
5.2	Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok	23
5.3	Napirend	28
6.	Programunk tevékenységkerete	30
6.1	Néphagyomány ápolás, népszokások	30
6.2	Néphagyomány őrzés	30
6.3	Az óvodában megtartott jeles napok időrendben	31
7.	A program tevékenységformái	32
7.1	Játék, játékba integrált tanulás	32
7.1.1	A játékhoz szükséges feltételek biztosítása	32
7.1.2	Óvodáskorban megjelenő játékfajták fejlesztése	35
7.1.3	Játéksegítő módszereink	37
7.1.4	A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén	37

7.1.5	Játékba integrált tanulás	38
7.2	Vers, mese, dramatikus játék	41
7.3	Ének, énekes játékok, zenehallgatás	45
7.4	Rajzolás, mintázás, kézimunka	49
7.5	Mozgás, mozgásos játékok	53
7.6	A környezet tevékeny megszerettetése	56
7.7	Munka jellegű tevékenységek	61
8.	Programunk kapcsolatrendszere	64
8.1	Az óvoda és a család	64
8.2	Az óvoda és a bölcsőde	65
8.3	Az óvoda és az iskola	65
8.4	Az óvoda és a művészeti iskola	66
8.5	Az óvoda és a közművelődési intézmények	66
8.6	Az óvoda és egyéb kapcsolatai	67
9.	Gyermekvédelmi pedagógiai tevékenységek	69
10.	Az óvodai nevelőmunka ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszere	71
10.1	Programunk működését tervező, elemző, értékelő dokumentumok	71
10.2	A nevelőmunka ellenőrzése	72
10.3	A nevelőmunka értékelése	73
10.4	A nevelőmunka minőségbiztosítása	75
11.	A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök, felszerelések jegyzéke	76
	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	80

1. HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL

Jánossomorja 6100 lakosú nagyközség Győr-Moson-Sopron megyében. Mosonmagyaróvártól 12 km-re az osztrák határ mellett található. Három különálló falurész egyesítésével jött létre, így az önkormányzat egy óvodai intézményt három feladat ellátási helyen működtet.

A központi Aranykapu óvoda a mosonszentjánosi részen helyezkedik el, négy csoporttal működik, és egy jól felszerelt tornaterem tartozik hozzá. A csoportszobák tágasak és két játszó udvara van.

A központi óvoda egyik tagóvodája három csoporttal működik Mosonszentpéteren. Szépen kialakított tágas udvar veszi körül és tornaterem is van.

A másik tagóvoda Pusztasomorján egy csoporttal működik. Az ide járó gyermekeknek bőven jut hely minden tevékenységhez, szintén rendelkezik tornateremmel.

A gyermekek étkeztetése mindhárom óvodában a mosonszentjánosi központi konyháról biztosított.

Az óvodába járó gyermekek szülei közül, iskolázottság szempontjából a legtöbben szakmunkásképzőt végeztek.

Nevelési programunkat a kiadott kérdőívek alapján nagyon sokan ismerik.

A szülők véleménye szerint az óvoda legfőbb feladata az, hogy a gyermeket felkészítse az iskolára, fejlődjön önállósága, és amíg a szülő dolgozik biztosítva legyen felügyelete, testi épségének biztonsága. Válaszaikból kiderült, hogy a gyermekek többsége sokat fejlődik az óvodában. Megkérdezésük alapján nagyobb figyelmet kellene fordítani, elsősorban a beszélgetésre, számolásra, tanulásra, és sajnos legutolsó sorban a játékra.

Az óvodai életről, gyermekek fejlődéséről a tájékoztatást megfelelőnek tartják a szülők.

A szülői értekezleteken, fogadóórákon, nyílt napokon mindig lehetőség van az ilyen irányú igények kielégítésére.

1.1 A program gyökerei

Nagy Jenőné által készített : „Az óvodai nevelés a művészetek eszközeivel,, program megvalósítását azért tartjuk nagyon fontosnak, mert nevelési elveivel, céljaival nevelépszichológiájával azonosulunk.

E program gyakorlati megvalósításának fókuszában a gyermek szükségleteit a legmesszebbmenőkig figyelembe véve személyiségközpontú óvoda áll.

Az érzelmi nevelés és a tevékeny óvodai élet kialakításával olyan gyermeket tudunk nevelni, akik tele vannak élményekkel, erősen kötődnek a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez, akik képesek felfedezni, csodálkozni, nevetni, és látszik rajtuk a kiegyensúlyozottság.

Fontos feladatunknak tartjuk a bensőséges kapcsolat megteremtését, mert csak ezáltal tudjuk leghatékonyabban segíteni az érzelmi kötődés kialakítását.

Felvállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését, amennyiben a gyermek tanulási nehézséggel, tanulási zavarral küzd vagy tanulásban enyhe fokban akadályozott.

A program adaptálásához adottak óvodáink lehetőségei, az óvónők szakmai attitűdjei. Az óvodáink környezetéből adódó lehetőségek garantálják a program sikeres megvalósítását.

A program felülvizsgálata után a nevelőtestület egyöntetűen elkötelezte magát, Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel program alapján készült, helyi nevelési program megvalósítása mellett.

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel program és a helyi óvodai nevelési programunk tartalmi eltérései.

Ezek az eltérések az óvoda személyi, illetve tárgyi adottságaiból, lehetőségeiből fakadnak.

- ❖ Az egyénre szabott pihenőidő kielégítése: a személyi feltételek megléte esetén tudjuk megvalósítani, hogy a gyermekek előbb felkelhessenek, vagy a nagycsoportosok csak akkor pihenjenek, ha igényük van rá.
- ❖ Az őszi jeles napjai közül a szüret nem kerül be a hagyományörzésbe.
- ❖ A tél jeles napjai a Luca-nappal bővülnek.
- ❖ A tavasz jeles napjai közül a május elsejét nem ünnepeljük kiemelten.
- ❖ A nyári jeles napjait heti tevékenységi tervekben megfogalmazott programok váltják fel.
- ❖ Megjelöltük hagyományos ünnepeinket, rendezvényeinket, melyek a következők:
  - Anyák napja
  - Gyermeknap
  - Sportnap
  - Nagycsoportosok búcsúja az óvodától
  - Családi napok
- ❖ Mozgás, mozgásos játékok tevékenységeket
Dr. Tótszóllósné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában programjának felhasználásával valósítjuk meg.
- ❖ „Zenés, mozgásos percek” nem rendszeresek, hanem alkalomszerűek.
- ❖ A környezet tevékeny megszerettetése során a tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása csak a személyi feltételek teljes körű megléte esetén valósul meg.
- ❖ A munka jellegű tevékenységek során állatok gondozására nincs lehetőség.

1.2 Programunk erőforrásai

1.2.1 Személyi feltételek

A négy feladat ellátási helyen 30 alkalmazott dolgozik.

Ebből jelenleg	I.	II.	III.	IV.
Főállású óvónők száma	9	6	2	2
Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajkák száma	3	1	0	0
Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzettség nélküli dajkák száma	1	2	1	1
Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállású konyhai dolgozó	1	1	-	-
óvodatitkár	1	-	-	-

Alkalmazottaink közül más szakképzettséggel is rendelkező:

Alapfokú németnyelv vizsgával rendelkezik	3 fő
Szakvizsgával rendelkezik	3 fő
Virágkötő	2 fő
Nyelv-és beszédfejlesztő óvodapedagógus	1 fő
Fejlesztő óvodapedagógus	3 fő

Számítógép kezelői tanfolyamot végzett:

- haladó II.(továbbképzés keretében)	2 fő
- haladó II. (intenzív)	2 fő

A pedagógus-továbbképzési rendszer átmeneti időszakában minden óvodapedagógus tanúsítványt szerzett a kötelező 120 óráról .

Nevelőtestületünk tagjai programunknak és érdeklődésüknek megfelelően rendszeres továbbképzéseken vettek és vesznek részt.

Mindenkor előnyben részesítjük az „óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” című adaptált programunkhoz és a minőségirányításhoz kapcsolódó továbbképzéseket. Célunk, hogy a nevelőtestület minél több tagja vegyen részt ilyen tanfolyamokon. Óvodapedagógusaink eddigi munkája során is domináns szerepet kapott a néphagyományőrzés, az esztétikai élmények közvetítése, a mese, vers,

az énekes játékok, a bábozás, és a vizuális nevelés, azaz a művészetek sokszínű hatása gyermekeinkre. Programunk felülvizsgálata után is e program szellemében kívánunk dolgozni.

Programunk eredményes megvalósítása megkívánja egy logopédus és egy fejlesztő pedagógus részvételét óvodai nevelésünkben. Beszédhibás gyermekeink fejlesztését utazó logopédus és nyelv-és beszédfejlesztő pedagógus végzi, szeretnénk, ha fejlesztő óvodapedagógus segítené az eltérő fejlődési ütemű gyermekek képességeinek kibontakoztatását.

Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését gyógytestnevelő, logopédus, gyógypedagógus segíti. Egyre növekvő számuk főállású logopédus és gyógypedagógus alkalmazását tenné szükségessé.

Az elmúlt néhány évben olyan személyi-tárgyi-környezeti feltételeket alakítottunk ki a fenntartó segítségével, amely lehetővé teszi adaptált programunk megvalósulását, fejlődését.

A településünk kínálta lehetőségeket beépítettük programunkba.

Felvettük és azóta is ápoljuk kapcsolatainkat:

- a helyi Alapfokú Művészeti Iskolával
- a helyi alkotókkal
- a könyvtárral
- a Művelődési Házzal (rendszeres látogatói vagyunk a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő rendezvényeinek.)

Programunk megvalósításával továbbra is közvetítjük a művészetek tradicionális értékeit. Vállaltuk és vállaljuk az ízlésformálást az óvoda tágabb környezetében is. Igyekeztünk és továbbra is igyekszünk énekléssel, mesemondással, bábozással, különböző alkotásokkal, kiállításokkal esztétikai élményhez juttatni a gyermekeket.

Fejlesztésükhöz ezen túl is egyéni módszereket, egyéni fejlesztési programokat alkalmazunk, oly módon, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson.

Személyiségvonásainkban továbbra is jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteinkben érezhető legyen a hitelesség, tapintat és az empátia.

Egy gyermekcsoport életét két óvónő együtt irányítja, együtt tervezi, összehangoltan, a feladatokat megosztva. Elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetik. A dajkát is bevonjuk a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe.

Tagintézményeinkkel együtt tapasztalatainkat ezután is kicseréljük, egy-egy tevékenységforma, nevelési terület elemzése, értékelése, fejlesztése céljából, valamint a társas, szakmai kapcsolatok ápolására. A közösség tagjaiként valamennyien vállaljuk a felelősséget a közösen kitűzött célok, feladatok teljesítéséért, megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, a döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítjük a legjobb megoldás kialakítását.

1.2.2 Tárgyi feltételek

Tagóvodáinkat folyamatosan karbantartjuk, az épületeket folyamatosan-anyagi lehetőségek szerint- felújítatjuk.

Sokat tettünk azért, hogy tiszta, gondozott, esztétikus legyen minden csoportszoba, az öltöző, a mosdó, a tornaterem és a konyha is.

A gyermekek mozgásának, játékigényének kielégítéséhez megfelelő mennyiségű és minőségű játékeszközök állnak rendelkezésünkre (WESCO, fejlesztő játékok).

Kialakítottuk a programnak megfelelő hármastagolódást (mesesarok, kézműves műhely, zenei fejlesztő).

A mesesarok kellékeit (puha párnák, szőnyegek, meseszék, kincsesláda, bábok, paraván, könyvek, gyertyák, albumok, CD lejátszó a halk zenéhez) beszereztük.

A kézműves műhelybe a képalakításhoz szükségünk van folyamatosan különböző méretű és színű papírokra, festékekre, színes ceruzákra, zsírkrétákra, fonalakra, anyagokra, zsinórokra. A plasztikai munkáinkhoz agyagra, gyurmára. A nagycsoportosok alkotó tevékenységét nagyon sokat segítené egy korongozó, aminek a beszerzésére törekszünk.

Az Ovi-galériát kialakítottuk, folyamatosan szervezzük a kiállításokat a helyi amatőr művészek és alkotók munkáiból, és gyermekmunkákból.

Kialakítottuk a videó szobát, ahol kényelmesen nézhetnek gyermekeink természetfilmeket, videón megörökített kiállításokat, ünnepeket, néphagyományokat.

Mindegyik tagóvoda rendelkezik televízióval, DVD-vel vagy videólejátszóval, fényképezőgéppel, számítógéppel és nyomtatóval, melyek segítik az élmények rögzítését, újraélését.

Minden csoportban van kazettás magnó és cd lejátszó, melyek a zenei élmény és hangulat fokozói.

Továbbra is működik a bábcsoportunk, amelyhez ugyancsak szükséges a filcek, hungarocel, fonalak és egyéb segédeszközök, anyagok folyamatos pótlása.

Szakkönyveink állománya folyamatosan bővül, elsősorban a helyi programunkhoz felhasználható módszertani kiadványokkal és minőségirányítási (mérés, elemzés, értékelés) könyvekkel.

Óvodáink udvarain a játszóeszközök folyamatos állagmegóvására és szabványosítására törekszünk. Teljesen szabványos játszóudvarunk nincs, de szabványos játékeszközeink száma folyamatosan nő.

Az óvodánkban folyó nevelőmunka nyomon követésére, tájékoztatásra, a gyermekek eredményeinek bemutatásához esztétikus tájékoztató táblákat helyeztünk el.

A tárgyi feltételeket az Önkormányzat támogatásával, pályázatok útján, valamint szülői segítséggel próbáljuk folyamatosan javítani.

A művészeti nevelés tárgyi eszközeit is folyamatosan próbáljuk bővíteni.

2. PROGRAMUNK CÉLFEJEZETE

2.1 Programunk alapvető célja

- ❖ Az óvodások nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- ❖ A sokoldalú képességfejlesztéssel a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődésének biztosítása, elősegítése.
- ❖ A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.

2.2 A programunk alapelvei

- ❖ Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemgazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy
- ❖ gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó
- ❖ egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósulási lehetőséget ad a gyermeknek.

Kiindulási pontok:

- ❖ Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembe vételével nevelhető, fejleszhető.
- ❖ Nevelik, fejlesztik a társas kapcsolatokat, az óvoda összes dolgozója, ezért
- ❖ a felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy „**Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.**”
- ❖ Minden gyermek ismerje, és tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

3. ÁLTALÁNOS NEVELÉSI FELADATAINK

- ❖ Az óvodások testi-lelki szükségleteinek kielégítése, a közösségi életre történő felkészítése, érzelmi, erkölcsi, szociális, esztétikai, értelmi, intellektuális érzelmek differenciálódásával.
- ❖ A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált fejlesztése.

3.1 Az erkölcsi-szociális-közösségi érzelmek alakítása

- Az érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családias légkör megteremtése.
- Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme, olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség.
- A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmonikus testi-lelki fejlődését.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést, és önértékelést.
- A gyermekek legyenek képesek észrevenni a jót és a rosszat.
- Önmaguk és mások tiszteletére, szeretetére, megbecsülésére nevelés.
- A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását.
- Segítse a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.

3.2 Az esztétikai érzelmek alakítása

- Egyéni igények figyelembe vételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása.
- Harmonikus, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását.
- Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi-társadalmi környezetben egyaránt.
- A művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, hogy a gyermekekben az élménybefogadó képesség erősödjön.
- Legyenek képesek a tárgyi, emberi, természeti környezetben észrevenni a szépet és a csúnyát.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek később kialakuló esztétikai értékítéletének.

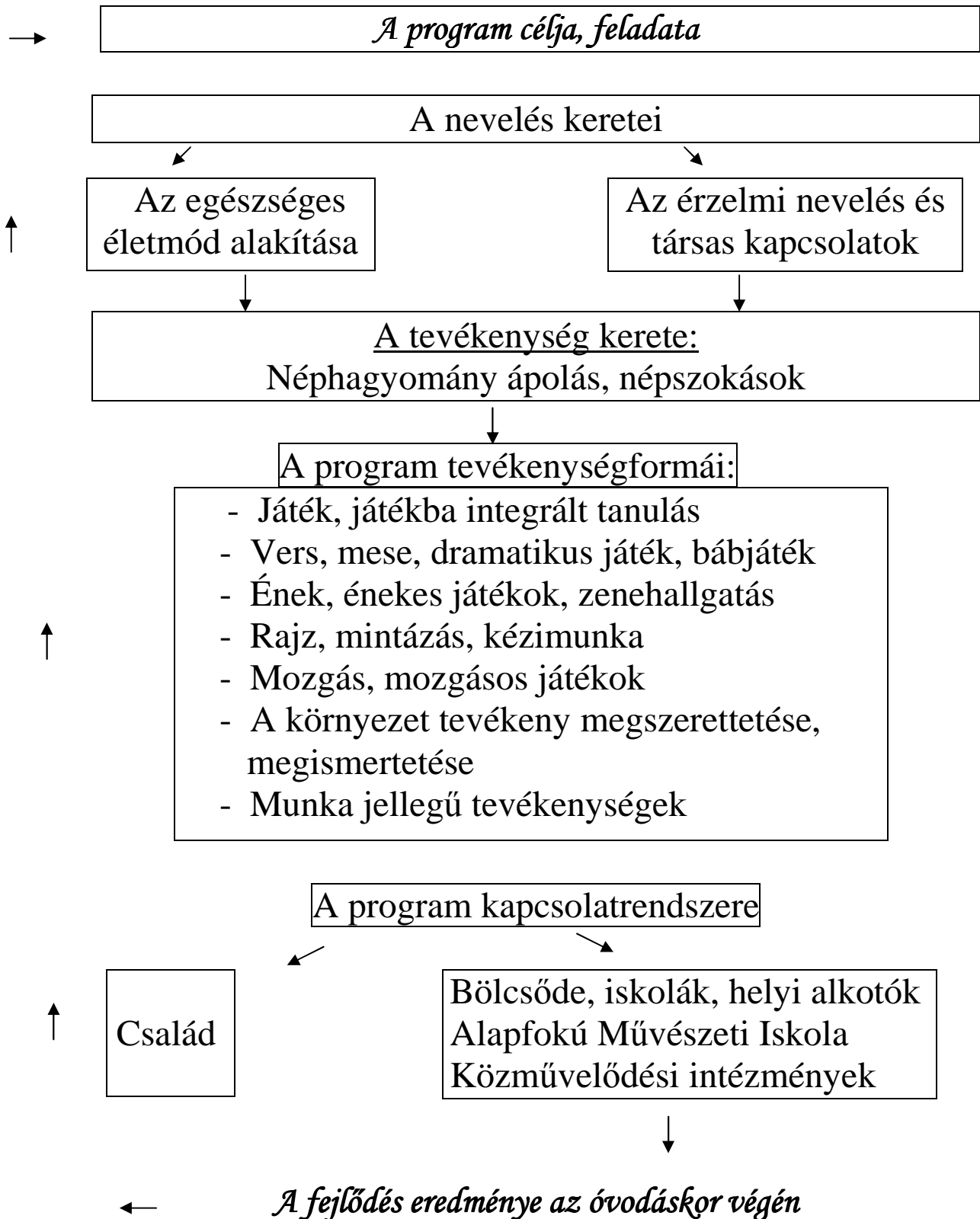
3.3 Az intellektuális érzelmek alakítása

- Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.
- A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze az értelmi képességeket, az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, különös tekintettel a kreativitásra.
- A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, az ismeretek emlékezetben tartását.
- A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélő kedvét.
- Az érzelmi alapigények biztosítása- biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet- segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással, vagy vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.

3.4 Szociálisan hátrányos helyzetben lévők differenciált fejlesztése.

- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő , alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek nevelése sajátos törődést, egyéni fejlesztést igényel.
- Szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus fejlesztő pedagógus) segíthetik a nevelést.
- Az óvodapedagógus kiemelt figyelemmel kíséri ezen gyermekek testi-lelki fejlődését, egyéni fejlesztési tervet készít számukra.

4. PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA

5. A NEVELÉS KERETE

5.1 Az egészséges életmód alakítása

Célunk:

- ❖ A gyermekek egészséges életmódra nevelése
- ❖ Az egészséges életvitel- igény alakítása
- ❖ Testi fejlődésük elősegítése

Feladataink:

- ❖ A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.
- ❖ A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.
- ❖ A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

A gyermekek óvodába kerülésekor anamnézist készítünk, amely segít minket a gyermekek megismerésében. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezünk hangsúlyt. A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységhez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképp alakul, ezért folyamatos megfigyeléssel (testsúly, testmagasság, láb-kéz dominancia, nagymozgások, finommozgások, stb), összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni sajátosságok feltárását.

A gondozás elsősorban az óvónők feladata, melyben a dajkák segítenek. Igyekszünk természetes testközelséget kialakítani, meghitt, megértő viszonyt. A gyermekek azoktól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte viselkedéssel, tapintattal, elfogadással, megértéssel közelednek feléjük. Ilyen feltételek mellett ismerhetjük meg a gyermekek igényeit, a családból hozott jó és rossz szokásait.

Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk. A beszoktatás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezzük a teendőket, hogy megtanulhassák a testápolási szokások módját és sorrendjét.

Az egy csoportszobában dolgozó óvónők a dajkák bevonásával állapotodjanak meg a szokások pontos menetében, az azonos gyakoroltatás érdekében.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás.

Az étkezési szokásokat úgy alakíthatjuk ki, hogy minél kevesebb legyen a várakozási idő. A szülők segítségével megismerjük a gyermekek táplálkozási szokásait. Elfogadjuk a kezdeti étvágytalanságot, válogatást, majd később ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermekeket az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk, hogy ha szomjasak ihassanak az étkezések közötti időszakban is.

Megmutatjuk az evőeszközök helyes használatát, fogását, az asztalok esztétikus megterítését.

A testápolás a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. A testápolási szokások terén különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi gondozási szokásokat megpróbáljuk összehangolni. A fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használathoz úgy teremtjük meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.

Óvjuk, védjük a gyermekek érzékszerveit (olló, hurkapálca, stb. használata során).

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért megpróbálunk hatni a szülőkre, hogy tisztán, praktikusán, rétegesen öltöztessék gyermekeiket. Szükség esetén le tudjon vetkőzni a gyermek, a hosszú ujjú pulóver alatt legyen mindig póló is, ne csak atléta. A szokástanulást vizuális jelek, szimbólum képek alkalmazásával segítjük az öltözködés, kézmosás és WC használat esetében. Ha mi nem vagyunk abban a légtérben, a jelek segítik a gyermekeket az eligazodásban.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat játék során is gyakorolhatják (pl: járás, szaladgálás, ugrálás, mászás).

A szervezett mozgásos tevékenységek, mozgáslehetőségek kedvezően befolyásolják az egész szervezet fejlődését. Elősegítik a harmonikus testi, lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, és az egészség megővését.

Kiemelt figyelmet fordítunk a napi rendszeres testnevelésre, valamint a gyermekek ellenálló képességének fokozása érdekében az edzésre (szertorna, testtartás javítás, lábtorna).

Saját tornatermeinkben mindezt meg tudjuk valósítani.

A gyermekek alvásiigényének egy részét az óvoda elégíti ki.

Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtsük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend. Az elalvás előtti mesélés, dúdolás fontos dolog a gyermekek számára. Ha a személyi feltételek lehetővé teszik, a nyári hónapokban az iskolába felvett gyermekeknek csak akkor kell pihenni, ha szükségük van rá.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással vesszük körül, amíg szülei meg nem érkeznek. A fertőzések terjedését gyakori fertőtlenítéssel, szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni. Kezdetben gyakran előfordul az alvás alatti bevizelés (3-4 éves gyermekeknél). Óvakodunk a megszegyenítéstől.

Tapintatos, szeretetteljes bánásmód, és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat kialakítására törekszünk, mert így szüntethetjük meg az okát, ami általában pszichés eredetű.

A 4-5 éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgástevékenységek különösen a prevenciós fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése, segít a gerinc deformitások megelőzésében.

A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermekek lábtartása javítható.

A gyermekek egészséges életmódjának biztosítása érdekében a lehető legtöbb időt szabadban tartózkodunk. Ez növeli a gyermekek ellenálló képességét, edzettségét.

Lehetőség szerint minden nap friss levegőn sétálunk, játszunk, télen szánkóozunk, csúszkálunk, hógolyózzunk.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét.

A tárgyi környezetünk megfelel az egészségügyi előírásoknak, és törekszünk rá, hogy esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát árasszon.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvoda udvara.

Tagóvodáinkban az udvarok kialakítása a program szellemével azonos. Óvodáink udvarán biztosítjuk a gyermekek ivóvíz ellátását. Az óvoda épületét a nevelési-fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembe vételével esztétikusan rendezzük be.

A több funkciót betöltő csoportszobát alkalmassá tesszük a szabad játékokra, tevékenységek végzésére, étkezésre, alvásra és pihenésre. Fontos a csoportszobák barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele, az ízlésközvetítés, a gyermekek jó közérzetének biztosítása érdekében.

A művészeti ágaknak megfelelően érvényesül a hármas tagolódás a csoportszobákban:

- mesesarok
- vizuális műhely
- zenei műhely

A mesesarok a személyes perceknek, a napi mesélésnek, dráma-játékoknak a színtere.

A különböző játéktevékenységekhez elkülönített csoportszoba részeket próbáltunk kialakítani.

A séták alkalmával talált „kincseket” összegyűjtjük és az erre kijelölt helyen tároljuk.

Az öltöző berendezése, világítása, fűtése, szellőzöttsége minden feltételt biztosít a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez.

Minden gyermeknek van külön ruha- és cipőtartó polca.

Az öltözőben a szülők részére a csoport nevelési-fejlesztési elképzeléseiről, eredményeiről esztétikus hirdetőtáblán adunk tájékoztatást.

A fürdőszobai tevékenységek szokásait jelképrendszerrel, az önkiszolgáló tevékenységet tervező munkánkban fogalmazzuk meg. Minden tagóvodában sikerült olyan helyiséget találnunk, ahol az Ovi-galéria megrendezhető.

A környezet megszerettetését, a zenei nevelést, a játékidő élményteli eltöltését segíti a videó szoba.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- ❖ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- ❖ A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyükre teszik azokat.
- ❖ Zsebkezdőjüket önállóan használják, köhögéskor, tüsszentésnél egyaránt.
- ❖ Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- ❖ Készség szinten használják a kanalat és a villát.
- ❖ Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek.
- ❖ Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- ❖ Teljesen önállóan öltöznek.
- ❖ A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- ❖ A ruhájukat esztétikusan összehajtva a polcukra helyezik.
- ❖ A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet rakni.
- ❖ Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

5.2 Az érzelmi nevelés és a társas kapcsolatok

Célunk:

- ❖ A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.

Feladataink:

- ❖ Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- ❖ A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása
- ❖ Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. A védelem, a biztonság iránti igényt állandó jelenlétünkkel igyekszünk kielégíteni. A családi légkörben kialakul a gyermekek érzelmi kötődése a társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz.

A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban óvónőink terveznek meg, de adjunk lehetőséget arra is, hogy a gyermekek ötletei és elképzelései is megvalósuljanak, érvényesüljenek. A gyermekek mozoghassanak szabadon a csoportszobában, mosdóban, ezzel is fokozzuk az otthonosság érzését. Az 5-6-7 évesek megfelelő biztonság mellett, meghatározott céllal, önállóan mehessenek ki az udvarra is. Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni színezet légkört biztosít. Ez elmélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését. Az otthonosság érzését segíti elő, ha minden gyermeknek tároló helyet biztosítunk, ahová

saját eszközeiket, játékaikat, a séták alkalmával gyűjtött „kincseket” betehetik, önállóan gondozhatják, kezelhetik. A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló, mély érzelmi kötődését óvodánkhoz. Óvónőink a szülőkkel együtt a lehető legnyugodtabb feltételeket teremtik meg a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. A 3-4 éves gyermekek beszoktatása nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván. A beszoktatás ideje alatt a gyermekek magukkal hozhatják azokat a tárgyaikat, amelyekhez ragaszkodnak. A beszoktatáskor mindkét óvónő a dajkával együtt gondosan előkészíti ezt az időszakot. Óvónőink a szülőkkel megbeszéljük a beszoktatás menetét. A gyermekek jelét úgy válogatjuk meg, hogy ahhoz mondókát, verset, vagy gyermekdalt lehessen kapcsolni. Így még a kevésbé vonzó jel is kedvessé válik, és ez az első esztétikai élmény a gyermeknek. Óvónőink a sok érdekes, ízléses játék mellett személyes kapcsolattal, mesével, ölbéli énekes játékkal, mondókákkal kedveskednek. Az idősebb óvodások lepjék meg a kicsiket egy-egy szép verssel, mesével, játékkal. A lefekvésnél az új gyermekeket különös szeretettel veszik körül óvónőink. A nyugalmas légkör megteremtése érdekében leülnek melljük, altatódalokat dúdolgatnak. Különös türelemmel, tapintattal mutatjuk be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat, és azok használatát. Már a beszoktatás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzük a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltatunk, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokását. A nagyobb gyermekek segítenek a kicsiknek az öltözködésben, körülveszik őket gyöngédséggel, szeretettel. A gyermekeknek lehetőséget adunk, hogy minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet folytathassanak. Az érdektelen gyermekre több figyelmet fordítunk, hogy kiderítsük érdektelenségük okát. Csak így tudjuk befolyásolását elindítani. Az osztott csoportoknál minél több programot szervezünk a kicsik és a nagyok együttműködtetésére. A vegyes csoportokban az azonos korú gyermekek külön tevékenységeket folytathatnak.

A gyermek-gyermek és a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.

A gyermek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzi magát a csoportban. Óvodánk felnőtt közössége és gyermekközössége segíti elő a bizalom és a biztonság kialakulását. Kiemelkedő szerepük van óvónőinknek, akik irányítói és egyben társai is a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szabjuk meg, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak. Nevelésünk úgy lesz hatékony, ha az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára, egyéni sajátosságukat figyelembe véve érthetővé, vonzóvá tudjuk tenni. A gyermekek neveléséhez jó kapcsolatot teremtünk a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy a kellő bizalom kialakuljon az együttneveléshez. Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit is megismerhetjük. Ez elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Segítjük a gyermekeket abban, hogy elfogadják az eltérő képességű, tulajdonságú társaikat.

A felnőtt- gyermek kapcsolatban a következők az elveink:

- ❖ Elsősorban érzelmileg próbáljuk megérteni a gyermekeket.
- ❖ Parancsolás helyett kérdezni igyekszünk, mert ez elősegíti a megértést, átértékelést. Így érhetjük el, hogy a gyermekek igénye, akarata energiája nincs visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik.
- ❖ A gyermekek mágikus képzelete sokat segíthet a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításában. Óvónőink magyarázatában megjelenik a dolgok pozitív oldala.
- ❖ A gyermekek tevékenységéhez szabadságot biztosítunk, a határok pontos megjelölésével. Többszöri határátlépésnél konzekvenciákat vezetünk be.
- ❖ Kialakítjuk a közösségi élet szabályait.
- ❖ Óvónőinknek képesnek kell lenniük taktikát váltani, ha eredménytelen a befolyásolás.
- ❖ Segítjük a gyermekbarátságok kialakulását, és úgy formáljuk ezeket, hogy a közösség többi tagjához is kapcsolódjanak.

- ❖ Próbáljuk elérni, hogy a gyermekek érdeklődjenek a közösségi feladatok iránt, és érzelmileg is éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését.
- ❖ Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódnak be a közös együttlétekbe.
- ❖ Neveljük a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgatjuk meg, hogy a gyermekek véleményt tudjanak mondani a történekről, és a saját felelősségük erősödjön. Bátorítunk minden gyermeket a csoporton belül, hogy belső elégedettsége, pozitív énképe alakuljon ki.
- ❖ Az agresszív gyermek nem kap megerősítést az agresszivitásán keresztül.
- ❖ A gyermekeknek személyes perceket biztosítunk, ahol mások, és saját érzéseik elfogadása kap hangot.
- ❖ A kapcsolatok erősítését szolgálja a megbecsülés, értékelés, kölcsönös engedmény keresése.
- ❖ Mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.
- ❖ Óvónőink példája, bátorító magatartása, türelme, bizalma és az a szemlélete, hogy a sikert észreveszi, a sikertelenséget segít elviselni, fejleszti a gyermekek viselkedés kultúráját.
- ❖ Tiltalom helyett választási lehetőséget adunk, hogy a gyermekek önálló döntéseket hozhassanak és képessé váljanak a választásra.
- ❖ Óvónőink az örömet dicsérettel jelzik, a veszélyeket, problémákat félelemkeltés nélkül jelölik meg.
- ❖ A humor jó segédeszköz a pozitív viszonyok ápolásában. A szeretet bizonyos formája, mely feloldhatja a nehézségeket és megszünteti a görcsösséget.
- ❖ Bátorítalan gyermek nevelésekor közösségfejlesztő pedagógiai munkánkat odafigyelés, meghallgatás, saját érzések elmondása, mások érzéseinek meghallgatása, elfogadása hatja át. Ezáltal a gyermek örömteli optimizmusa fejlődik.
- ❖ Óvónőinket a célirányosság segíti a nevelésben.
- ❖ Elemezzük és vizsgáljuk a gyermekek társas kapcsolatát.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek ragaszkodnak az óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, a felnőttekhez. Ez érzelmeikben, szavaikban, tetteikben nyilvánul meg.
- ❖ A helyes viselkedés, cselekvés, a szokások, szabályok betartása igényükké válik.
- ❖ Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- ❖ Kérés nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- ❖ Konfliktus esetén társaikkal egyezkednek.
- ❖ Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, óvodán kívül is szeretettel köszöntik egymást.
- ❖ Igényükké válik a tevékenységben való részvétel és együttműködés. A tevékenységet türelmesen, a megbeszéltek szerint befejezik.
- ❖ Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen hallgatják a felnőtteket.
- ❖ Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- ❖ Szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak önmaguk képességeiben.
- ❖ Értékelik saját tetteiket, és az eljük tárt magatartási formákat.
- ❖ Konfliktus esetén képesek társaikkal egyezkedni.
- ❖ Érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják érdeklődésüket.
- ❖ Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- ❖ Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

5.3

NAPIREND

Időtartam	Tevékenység	
6 ³⁰ - 8 ⁰⁰ 8 ⁰⁰ - 10 ³⁰	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Személyes percek Szabad játék Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek Rajz, mintázás, kézimunka Ének-zenei készségek fejlesztése Környezetben szerzett tapasztalatok rendszerezése Részképességek fejlesztése egyéni formában Testápolási teendők Tízórai Vers, mese, dramatikus játékok	J Á T É K
10 ³⁰ - 11 ³⁰	JÁTÉK A SZABADBAN Mikrocsoportos tapasztalatszerzés Énekes játékok az udvaron Kocogás, futás	J Á T É K
11 ³⁰ - 12 ³⁰	Ebéd Testápolási teendők	
12 ³⁰ - 14 ³⁰	Pihenés, altatás mesével, altatódalokkal	
14 ³⁰ - 15 ⁰⁰	Testápolási tevékenységek Uzsonna	
15 ⁰⁰ - 16 ³⁰	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN JÁTÉK A SZABADBAN	J Á T É K

Egy héten egyszer - a frontálisan szervezett mozgásos játékok miatt - a játékba integrált mikrocsoportos fejlesztés időtartama csökken.

A gyermekekre nagy hatással van a feszültségtől mentes együttlét, az örömteli hangulat, óvónőink érzelemgazdagsága és óvodánk életének átgondoltsága.

Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteire és az esztétikus, higiénikus gondozásra fordítható időszükségletet.

Egész nap során érvényesül a rugalmasság.

A gyermekeknek a délutáni pihenés élettani szükséglet.

Napirendünkben külön időpontot jelölünk meg a gyermekek rendszeres, mindennapos edzésére, mozgásos lehetőségeire.

A játékidő legalább 5-6 óra.

A frontális fejlesztések mellett az egyéni és mikrocsoportos fejlesztéseket is meghatározzuk.

Minden csoportban az óvónő dolgozza ki a gyermekek számára a legideálisabb napirendet.

Az állandóan, ciklusosan megjelenő tevékenységek nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak.

6. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGKERETE

6.1 Néphagyomány ápolás, népszokások

Feladatunk:

- ❖ A néphagyomány őrzése
- ❖ A népi kultúra ápolása

Beépítjük a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek megőrzésre érdemesek.

Az óvodába lépés pillanatától nevelésünk szerves része a hagyományápolás, így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra. Megteremtjük azt a miliőt, amelyben a gyermekek is megtalálják a szépséget, örömet és a követendő példát.

Óvodánk természetes közege a néphagyomány őrzésének.

A népi kultúra felnőttől-gyermekig, szájról-szájra száll, és bízunk benne, hogy a hagyomány tovább él .

Programunk olyan óvónőket igényel, akik sok népi játékot, népmesét , népdalt ismernek és szeretik a gyermekfolklórt.

Tudják eredetét, lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit és képesek azonosulni azzal. Jártasak a kézművességben.

Nagyon hasznos, ha lakóhelyünk és környezetünk hagyományából merítünk, gyűjtünk.

6.2 A néphagyományőrzés tartalmai

Néphagyományaink tartalma jelenjen meg az egyes tevékenységekben

- ❖ Vers, mese, dramatikus játék: népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjósok, névcsúfolók, találós kérdések.
- ❖ Ének, énekes játékok, zenehallgatás: mondókák, énekes játékok, népdalok, hangszeres népzene.
- ❖ Rajz, mintázás, kézimunka: tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, mézeskalácssütés, agyagozás.
- ❖ A környezet tevékeny megszerettetése: jeles napok, népi jósok, találós kérdések, népszokások.
- ❖ Mozgás, mozgásos játékok: ügyességi és sportjátékok

6.3 Az óvodánkban megtartott jeles napok

Az őszi jeles napjai:

- ❖ Mihály napi vásár (szeptember 29)

A téli jeles napjai:

- ❖ Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig.)
- ❖ Mikulás (december 6.)
- ❖ Luca nap (december 13.)
- ❖ Karácsony (december 24-25-26.)
- ❖ Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

A tavaszi jeles napjai:

- ❖ Március 15. nemzeti ünnepünk
- ❖ Húsvét (a tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
- ❖ Pünkösöd (Húsvét után 50. napon)

Hagyományos ünnepeink, rendezvényeink:

- ❖ Anyák napja
- ❖ Gyermeknap
- ❖ Sportnap
- ❖ Családi napok
- ❖ Nagycsoportosok búcsúja az óvodától

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez a gyermekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítjuk a változatos tevékenységeket. A hagyományok ápolása közben történő együttjátás, munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell hogy legyen. Az ünnepek megszervezése tagóvodánként különböző.

7. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI

7.1 Játék, játékba integrált tanulás

Célunk:

- ❖ A gyermekek szabad képzettársításának elősegítése.
- ❖ Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak kibontakoztatása.
- ❖ Minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.

Feladataink:

- ❖ A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- ❖ A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban, és a játékba integrált tanulás során.
- ❖ A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának és minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- ❖ A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban.
- ❖ Játék segítő és játék irányító tevékenységek alkalmazása.

7.1.1 A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Megfelelő légkör biztosítása

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhetünk el, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek abban, hogy kivel játszanak, milyen játékot választanak, milyen témát dolgoznak fel, milyen eszközökkel, a játék helyének kiválasztásában, és hogy mennyi ideig játszanak.

Mindezekhez igyekszünk megteremteni a feltételeket.

A játékos légkört segítjük a sok új ötlettel, a kellő időben adott segítséggel és a megerősítéssel. A csoportban annyi szabályt vezetünk csak be, amely segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a manipulációt, az elképzelések valóra váltását.

A *kreatív légkör* segíti a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül, önfeledten tudnak önállóan, vagy társaikkal játszani. Kezdeményezésünkre a gyermekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képesség fejlesztő játékoknál a gyermekek szabadon választhatnak a felkínált szerepek, játék-helyzetek, és társak között. Az együttjátszás során megteremtjük a kezdeményezett játékhoz szükséges témát, eszközöket, szabályokat és a helyet. Óvónőink őszinte játéka mély átérzésre serkenti a gyermekeket. Az oldott légkör érdekében tréfás szavakat, humoros kifejezéseket használunk.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A gyermekek segítségünkkel, vagy önállóan alakítják ki a játékukhoz a megfelelő helyet. Helyet biztosítunk többféle állandó és variálható, illetve elkülönített „kuckónak”. Programunkban jelentős szerepe van az esztétikus, meghitt mesesaroknak, amely egyúttal a dramatizálás és a bábozás helye. Itt kap helyet az átváltozáshoz szükséges kellékek kincsesládája. Az intellektuális érzelmeket kiváltó séták során összegyűjtött tárgyak, termékek, növények, képek a „kincseket” őrző sarokban kapnak helyet, vagy a textilből készült falon lévő zsebekben. A rajzolásnak, festésnek, szövésnek, tárgykészítő népi játékoknak állandó helyet biztosítunk. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök mindegyik játékidőben a gyermekek rendelkezésére állnak. A gyermekek játéktere lényegesen megnövekszik az udvaron, ezért arra ösztönözzük őket, hogy odakint minél több mozgásos tevékenységet végezzenek.

A játékhoz szükséges idő

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával kezdődik. Innentől kezdve a gyermekek szabadon választott játékkal játszhatnak. Figyelmet fordítunk rá, hogy 3-4 éves gyermekeink egyedül, egymás mellett, vagy összevegyülve a lehető legtöbb időt töltsék játékkal. Az 5-6-7 éves gyermekek már összeszokott kisebb csoportokban játszanak. A csoportok kialakulásához, a szerepek elosztásához több időre van szükségük, mint a kicsiknek.

Éppen ezért figyelemmel kísérjük játékukat, és arra törekszünk, hogy csak akkor ajánlunk másik játékot, ha a körülmények miatt szükséges, vagy a játékuk már felbomlóban van.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek biztosítjuk a több napon keresztül tartó játékot, hogy kialakuljon bennük az állhatatosság.

Arra törekszünk, hogy minél több időt töltsenek gyermekeink udvari játéktevékenységgel. A nyári időszakban a szabadban töltött időt növeli a korábbi ébresztés, a reggeli gyülekezési idő, és a tízóraizás utáni időszak.

Kreativitást segítő játékeszközök

A játékeszközök a cselekvésnek olyan tárgyai, amelyek gyermekeink elképzeléseit kibontakoztatják és gazdagítják.

A játékhoz olyan eszközöket biztosítunk, amik ízlésesek, praktikusak, egyszerű félkész játékok, sokféle játékfajtára ösztönöznek, ötletesek, elindítják a gyermeki fantáziát.

A 3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, másodsorban szerepjátékokhoz, harmadsorban kellékek, hangszerek az esztétikai neveléshez.

A 4-5-6-7 éves gyermekeknek már bővíthetjük az eszköz-választékát, elsődlegesen szerepjátékokhoz kapcsolódó félkész játékokkal, kellékekkel, valamint értelem-és képességfejlesztő játékokkal. A gyermekek egyedül játszanak, vagy az óvónő mikrocsoportokban játszik velük. A gyermekek nagymozgását a az udvari játékok elégítik ki. Ha az időjárás megengedi az udvaron barkácsolnak, rajzolnak, festenek.

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe

A gyermekek a játék tartalmát a környezetükből szerzett tapasztalatokkal gazdagítják.

Lehetővé tesszük, hogy a családban, az óvodában, a természeti-és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek a játékokban is újra és újra átélhessék.

Séták, kirándulások alkalmával az erdei programok fejlesztő hatása, meg kell, hogy mutakozzon a gyermekek tapasztalat gazdagságában.

7.1.2 Az óvodás korban megjelenő játékfajták fejlesztése

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva.

A gyermekek játékában keverednek a különböző típusú játékfajták. Folytatódik az a manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető utol. Módot adunk a gyermekeknek arra, hogy megismerjék az eszközök, tárgyak tulajdonságait.

Biztosítjuk a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket, és a játékokkal mintát adunk a játékok helyes használatához, és azok helyre rakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-kéz koordinációt és hat a laterális dominancia kialakulására.

Érdeklődéssel kísérjük a gyermekek halandzsázását.

A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa pozitív érzelmet kelt a gyermekekben. Az udvaron biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, kavics, víz, és a kisebb tárgyak, melyeket a gyermekek saját szabályaik szerint rakogatnak. Segítjük a gyermekek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték.

A kicsik játékában teret kap a papás-mamás, fodrászos, orvosos, kalauzos játék, melyekben egyszerű mozzanatok jelenítenek meg együttlét, együttmozgás formájában.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek vállaljanak el szerepeket. Szimbolikusan teremtsenek helyzeteket : „ mintha...”.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény az igazi alapja a bábozásnak, dramatizálásnak. Részt veszünk az egyszerű mesék megjelenítésében, modellt adunk a szereplők megformálásához. Kezdetben a gyermekek minél több kelléket használnak a képzeletbeli képek megjelenítéséhez, a beleélő képesség, és az önkifejezés fokozása érdekében.

Bábozás először óvónőink előadásával jelenik meg óvodánkban. A csoportoknak lehet kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják örömeiket, bánatukat, a gyermekek tapogathatják, szeretgethetik. A bábozáshoz szükséges kellékeket a gyermekekkel közösen készítjük el. A gyermekek aktív bevonásával barkácsolunk, kellékeket készítünk. A gyermekek átélik a saját alkotás örömét. Olyan ügyességi- és szabályjátékot tervezünk, melynek szabályai könnyen betarthatók, és amely a gyermekek mozgásigényét is kielégíti. A nagyobb gyermekek játékában már különböző játékfajták jelennek meg. Ha ismeretlen mozdulatokat, fogásokat igénylő eszköz kerül kezükbe, akkor előfordul a kutató manipuláció. Az érzelemmel telített szerepjáték dominánsan jelentkezik, és különös képzelőerő társul hozzá. Segítjük a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejezett formája kialakulhasson, hogy minél több szerepet megformálhassanak, valamint abban, hogy sikeresek legyenek a szerepegyeztetésben.

A gyermekek játékgondolását fejlesztjük.

Arra törekszünk, hogy jelenjen meg többféle ötletből kialakított tartalmas játék. Ezáltal fejlődik a gyermekek kommunikációs készsége, szabálytanulási képessége, társakhoz való viszonya, és az együttes cselekvés képessége. A gyermekekben fokozódik az igény a mesedramatizálás, bábozás iránt. A gyermekek számára a meseélmény többoldalú örömszerzés kell hogy legyen.

A szerepjátékot és a dramatizálást egészítse ki konstrukciós építő játék. Később már bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozhatnak létre. A gyermekeknek lehetőséget adunk arra, hogy ők vezessék a játékot, és ők hozzanak létre maguknak játékszabályokat.

A gyermekek beszédkésztségének fejlesztése játék közben

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, párbeszéd kialakítására.

Szerepvállalásaink modellként szolgálnak.

Szókapcsolataink, mimikánk, gesztusunk, hanglejtésünk, hangsúlyunk, hangerőnk, hangszínünk mind minta gyermekeink számára.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást segítik elő a dramatikus játékok.

Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok teret adnak az artikuláció, a szókincs és a kifejezőkészség fejlesztéséhez.

7.1.3 Játéksegítő módszereink

Játéksegítő módszereink szituációtól függők.

A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezzük, hogy gyermekeink problémamegoldóak, követjük, szemléljük a játékot, és hagyjuk a gyermekeket cselekedni.

Kiscsoportosok esetében, ha szükséges, kezdeményezzük a játékot, és modellnyújtó játszótársakként támogatunk, engedünk és elfogadunk. Segítünk a játékban azoknak, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények. Ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy veszélyeztetik egymás testi épségét, akkor beavatkozunk a játékba.

7.1.4 A fejlődés várható eredmény az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- ❖ Játékukban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték.
- ❖ Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- ❖ Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- ❖ Élvezik a játékszabályokat és képesek a normák betartására.
- ❖ Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- ❖ Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

7.1.5 Játékba integrált tanulás

A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomásaik, tapasztalataik és élményeik alapján tanulnak, és ezáltal fejlődnek.

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet.

Az óvodás gyermekek értelmi képessége, érzékelése, észlelése, emlékezőte, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magában foglalja. Az utánzásos minta - modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás folyamatában mindvégig óvónőink a főszereplők. Később felerősödik a társak hatása is. Programunkban helyet kap az óvónőink által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás, amely számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adja a gyermekeknek. Programunk szerint a játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy a gyermekek az általunk kezdeményezett tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdhetnek. Ez az alapelv csak azon a napon borul fel, amikor kötelező formában szervezett mozgás- tevékenységet tartunk.

A programunkban helyet kap az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéni fejlesztés, amely számos probléma és feladatmegoldás lehetőségét adja a gyermekeknek.

A tanulás tervezése évszak projektben történik, melynek minden elemét a szülők tájékoztatása érdekében a csoportokhoz tartozó öltözőkben hozzuk nyilvánosságra.

A projekt kidolgozása a szülők számára áttekinthető, esztétikus, könnyen olvasható és folyamatosan nyomon követhető.

Az aktuális tanítandó anyagot piktogramokkal jelöljük meg.

Javaslat a gyermekek hetirendjének elkészítéséhez

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Délelőtti játékba integrált tanulás	Vers, mese, dramatikus játék Ének-zenei képességfejl.	Vers, mese, dramatikus játék Rajz, mintázás, kézimunka	Vers, mese, dramatikus játék	Vers, mese, dramatikus játék	Vers, mese, dramatikus játék Mozgás, mozgásos játékok
Udvari játékba integrált tanulás	Énekes játékok	A környezet megszerettetése	A környezet megszerettetése	A környezet megszerettetése	
Délutáni játékba integrált tanulás	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések

A szervezett tanulás formái

Kötelező	Mozgás, mozgásos játékok Énekes játékok (4-5-6-7 éveseknek)
Közvetve kötelező	Vers, mese, dramatikus játék
Kötetlen	Rajz, mintázás kézimunka A környezet megszerettetése Ének-zenei képességfejlesztés Egyéni fejlesztések

A szervezett tanulás munkaformái

Frontális	Mozgás, mozgásos játékok Vers, mese dramatikus játék Énekes játékok
Mikrocsoportos	Ének-zenei képességfejlesztés Rajz, mintázás, kézimunka A környezet megszerettetése
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tanulás időkeretei gyermekenként

Korosztály	Vers, mese dramatikus játék	Ének, énekes játékok	Rajz, mintázás, kézimunka	Mozgás, mozgásos játékok	A környezet megszeret- tetése
3-4 éves	Naponta 5-10 perc	Heti egy 10-15 perc	Heti egy 10-15 perc	Heti egy 10-15 perc	Heti három 10-15 perc
4-5 éves	10-15 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc
5-6-7 éves	15-20 perc	30-35 perc	30-35 perc	30-35 perc	30-35 perc

A napi szervezett tanulási időkeretet a gyermekek életkorához, igényeihez és figyelméhez kell igazítani.

Az eljárásokat változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombináljuk. Arra törekszünk, hogy játékosság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg tevékenységünkben.

Az élmények elmondása, otthoni és óvodai megbízások adása, a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, önellenőrzésre, önértékelésre való készítés mind hasznos módszerei programunknak.

Törekszünk módszertani kultúránk kiművelésére.

Alapelvek a tanulási folyamat értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak.

Arra törekszünk, hogy minden gyermek mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. A gyermekek konkrét jócselekedetét, tettét kiemeljük. Differenciált értékelésre törekszünk.

A jutalmazás alkalmazott módszerei: simogatás, pillantás, szóbeli közlés, gesztus, mimika, testközelség, egymás között, a csoport és a szülők előtt egyaránt.

A büntetést igyekszünk kerülni a tanulási folyamatban, mert visszaszorítja, lefékezi a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját.

7.2 *Vers, mese, dramatikus játék*

Célunk:

- ❖ A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése.
- ❖ Pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a meseélményekkel.
- ❖ A mesék mágikussága, a csodás meseélmények, a versek rímeinek csengése, zeneisége, valamint a mesék feldolgozása során irodalmi élmény nyújtása.

Feladataink:

- ❖ A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- ❖ A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.
- ❖ A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.
- ❖

A mesélés módja óvodánkban:

A dramatikus játék szervezett tevékenység. A 10 napos meseciklus első hetében mesélünk, második hetében feldolgozzuk a mesét.

Óvónőink közvetett módon zenei szignállal, mesepárnák előkészítésével, gyertyagyújtással várják a gyermekeket a mesesarokba (a csoport szokásai szerint). Csak akkor kezdjük el a mesét, amikor már minden gyermek elhelyezkedett.

Gyermekeink 3-4 napon keresztül mindennap ugyanazt a mesét hallják, hogy a következő héten eljátszhassák és megjeleníthessék a mesealakokat.

A befejezést ének jelezheti, mely stílusosan kapcsolódik a meséhez.

Először a meserészletekhez közösen kiválasztjuk a helyszíneket. Elképzeljük, mi minden lehet az adott mese helyszínén. Ezután „ki mi szeretne lenni” szabad választással kiosztjuk a szerepeket. A növényeket és a tárgyakat is természetesen megszemélyesítjük. Így szinte minden gyermek szerephez jut. Ösztönözzük a gyermekeket, hogy a mese gondolatait saját szavaikkal fejezzék ki. A

drámajátékba beépülhet egy oda illő zene, ének vagy tánc. A dramatikusan játékos elengedhetetlenül fontosnak tartjuk a szimbolikus, szerepre utaló kellékeket, jelmezeket és eszközöket. Ezzel segítjük a gyermek átlépését a mesevilágba.

Mesélés módja, menete:

- ✓ Az óvodapedagógus mesélése eszköz nélkül (legalább 3 alkalommal).
- ✓ Az óvodapedagógus magára ölt a mese egy szereplőjére utaló ruhadarabot, vagy szimbólumot.
- ✓ Az óvodapedagógus előadása 1-2 bábbal (pozitív- negatív hős megjelenítésével).
- ✓ A mese megelevenítése paraván mögötti bábozással.
- ✓ A gyermekek a mese párbeszédese részleteibe bekapcsolódnak, és együtt mondjuk interaktív módon, és mozgással is próbáljuk kifejezni a mondanivalót.
- ✓ A mesét némajátékkal megelevenítjük, kijelöljük a helyszíneket, meghatározzuk a jelenetek sorrendjét.
- ✓ A némajátékot zenei és látványelemekkel gazdagítjuk.
- ✓ A mese szereplőit kiválasztjuk és egy köztük lévő párbeszédet játszunk el.
- ✓ Közös előadjuk a mesét úgy , hogy minden gyermek azt a szerepet kapja, ami vagy aki szeretne lenni.
- ✓ Alvás előtt felolvassuk a mesét, hogy az eredeti irodalmi szövegét is hallják a gyermekek.

A feldolgozásra ajánlott meséket a mesegyűjteményben korcsoportonként, évszakonként csoportosítottuk.

A mesékhez szólás és közmondás gyűjteményt is készítettünk.

Az óvó nénik mese-feldolgozási ötleteit is összegyűjtöttük. A felsoroltak a „ mesegyűjtemény - mesefeldolgozás „ című albumban találhatóak meg, mellyel minden óvó néni rendelkezik.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

Feladatunk a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása. Az esztétikai élmény mélységét csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják. A művek megválasztásában érvényesül a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

A *3-4 évesek* versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású játékos verseiből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, melyek cselekménye egyszerű, érthető, és ritmikus ismétlődések vannak benne.

A *4-5 évesek* meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus, novellisztikus, realizisztikus mesék. Itt már helyet kapnak a mai magyar írók modern meséi, és a magyar klasszikusok is. Ebben a korban a tervezett mondókázás anyagát a népi mondókák, névcsőfolók, halandzsa szövegű kiolvasók alkotják. Szerepelnek vidám, humoros versek, és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az *5-6-7 éves* kor a mesehallgatás igazi ideje.

A gyermekek mesetárába az állatmesék és a cselekményesebb népmeséken kívül már beépülnek a novellisztikus, realizisztikus meséken át a klasszikus tündérmesék, tréfás mesék és műmesék.

A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják.

Folytatásokban napokon keresztül izgatottan várják.

A gyermekek versanyaga gazdagodik a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismernek olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Lírai verseket is bátran tervezünk, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik a költői képek érzelmét, kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék megerősítik a környezet megszerettetését, az évszakok szépségét, a néphagyomány ápolást.

3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermek első igazi versélménye a saját jeléhez kapcsolódó mondóka, és az ölbeli játékok.

A népi mondókákhoz, játékokhoz kapcsolódó mozdulatok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőttek ölében, testmelegségében, teljes biztonságérzetben hallgathatják.

Ez a többször átélt fizikai kontaktus segíti, hogy érzelmileg egymásra találjunk gyermekeinkkel. Minél több lehetőséget teremtünk vidám rigmusok korai megkedveltetésére. Sokszor ismétélünk együtt állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan rászoktatjuk gyermekeinket a mese figyelmes végighallgatására.

A gyermekek a mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. A gyermekek bevonásával megjelenítjük az egyszerű meséket.

A gyermekek rövid, improvizált jelenetek bemutatásával ismerik meg a bábokat. Párbeszéd formájában előadott, rövid ötletes jeleneteket mutatunk be. A bábok számát fokozatosan növeljük.

A vers, mese, dramatikus játékokhoz, csak olyan kellékeket használunk, amelyek elősegítik a képzeleti dolgok előhívását, és a meséhez való erős kötődés kialakulását.

Óvónőink és a nagycsoportos korú gyermekek minél többet báboznak és dramatizálnak a kisebbeknek, ez egyben színfoltja is az óvodai ünnepeknek, rendezvényeknek.

A kiscsoportosok 10-12 mondókát, és 10-14 új mesét ismernek. 4-5 éves korban kialakul a mese, a vers szeretete.

Igénylik és izgatottan várják óvónőink meséit. Arcukon megjelenik a megfélemező áhítat és a figyelem. Játékokban gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás, és a mondókák, kiolvasók ismételtetése. Az új versek a gyermek élményeihez

tapasztalatához, hangulatához kapcsolódnak. Segítségükkel bábjátékokat rögtönöznek.

A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 verset, és 10-14 új mesét ismernek meg.

5-6 éves korban minden alkalmat kihasználunk a rigmusok, és a kiolvasók ismételtetésére. A nagycsoportosok mondóka repertoárja 4-5 kiolvasóval gazdagodik. A gyermekek nagyon élvezik a rímes találós kérdéseket és a rímjátékokat.

Ismételgetik az előző években tanult verseket. Az új versek bemutatása a gyermekek élményeihez kapcsolódik. Ügyelünk a szavak gondos, tiszta kiejtésére és az értelemszerű hangsúlyra. A gyermekek a hallott egyszerű meséket önállóan bábozzák, dramatizálják. Folytatásos mesét főképp a délutáni pihenés alatt olvasunk a gyermekeknek. A gyermekek megpróbálják a mese önálló befejezését, új meséket találnak ki. A gyermekek a mese cselekményét mozgással, játékkal fejezik ki. A tanult versekből és mesékből albumot is készíthetnek. A hallott élményhez társuló vizuális élmény lehetőséget ad ismétlésre, az élmények felelevenítésére. A nagyobb gyermekek 10-15 mesét hallanak a nevelési év folyamán. E tevékenység mindennap megjelenik óvodánkban.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése, mesékkel, versekkel, dramatikus játékokkal.

A nyelvi képesség fejlesztésnek leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás, és a dramatikus játékok. Ezen keresztül sajátítják el a gyermekek a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást, és a tiszta, nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán-és mássalhangzók helyes kiejtése, a megfelelő artikuláció, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyermekek a meséből, versekből sok új fogalmat ismernek meg. A bábjáték, dramatikus játék a szabad önkifejezésüket bontakoztatja ki. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

A verstanítás módja :

A gyermekek ismételgessék az előző években tanult verseket. Az új vers bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. A kiscsoportosoknak rövid (4 soros) középsősöknek 4-8 soros, nagycsoportban 4-8 , maximum 12 soros verset választunk, a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve tanítsuk a verset. A vers bemutatása frontálisan történjen , csendben, nyugodt körülmények között a mese után, a szőnyegen. A vers tanítását mikrocsoportban (6 fő) és a gyakorlását egyénileg folytassa az óvónő. Évszakonként és korcsoportonként két verset válasszon ki az óvónő, melyet ösztönző táblán jelöl a mesesarokban. „ Én már egyedül elmondom... című verset. „ , melyre kikerül a gyermek jele. Így ösztönözzük a gyermekeket a vers tanulásra és az egyéni versmondásra.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek szívesen ismételgetik a verseket, rígmusokat.
- ❖ Várják a mesehallgatást és igénylik azt.
- ❖ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak kiscsoportosainknak és a saját maguk szórakoztatására.
- ❖ Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, 10-15 mesét.
- ❖ Tudnak meséket, történeteket kitalálni, és azt mozgással kifejezni, megjeleníteni.
- ❖ Egyénienként vállalkoznak a mesék, versek és mondókák elmondására.

7.3 Ének, énekes játékok, zenehallgatás

Célunk:

- ❖ A közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- ❖ A gyermekek minél több zenei élményhez juttatása az óvodában.
- ❖ A zene szeretetének és művelésének megalapozása.

Feladataink:

- ❖ A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása, figyelembe véve a gyermek pillanatnyi hangulatát is.
- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- ❖ A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- ❖ A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.

A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak, és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

Az óvodai nevelés során a gyermekekkel elsősorban olyan ölbeli játékot játszunk, és ismertetünk meg, amelyeket a felnőttel közösen játszhatnak. Ezek között van az arc,- kéz,- ujj,- és lovagoltató játék. A szeretet-kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egyik fontos láncszeme a testi kontaktussal, szemkontaktussal összekapcsolt zenei élmény.

A kicsik egyszerű, 4-5 hangból álló énekes játékokat ismerjenek meg, amelyek álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszhatók. A gyermekekkel az ünnepek köszöntésére egy-két komponált dalt tanítunk meg.

A 4-5 éves gyermekek mondókát tanulnak és mindig játszunk velük ölbeli játékot. Megismerik a csigavonal, hullámvonal szerepcserére épülő játékokat. Az alkalmi dalokat úgy választjuk ki, hogy azokhoz apró utánozó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni.

A dalok 2/4 üteműek és a negyed, nyolcad ritmusképen túl már a szinkópa is megjelenhet.

Az 5-6-7 éves gyermekek legyenek anyáskodóak, játszanak minél több ölbeli játékot a kisebbekkel. Ezek egyik játékos lehetősége a kiolvasó, különböző játékhelyzetekben alkalmazzák a gyermekek.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtünk, amit elő tudunk adni, és melyek felkeltik a gyermek érdeklődését az értékes zene iránt. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekelünk, megjelennek zenei anyagunkban a rokon és más népek dalai is, valamint a magyar komponált műzene, altatódalok és klasszikus műzene is.

3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes zenei tartalmak biztosítása

A 3-4 éves gyermekek megtanulnak 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. A mondókák, dalok 2/4 üteműek, melyekben a negyed és nyolcad ritmus változik. A gyermekek jóízű játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készséget, és megismerik az alapfogalmakat. Tudnak halkabban és hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Megfigyelik a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátzó hangszerek hangszínét. Különböző mozdulatokkal érzékelik az egyenletes lüktetést. Énekelgessük a gyermekek nevét, csalogassuk őket énekelgetve a közös játékba, tevékenységbe. Lehetőséget teremtünk, hogy kisebb csoportokban, videón, 2-5 percig tartó hangszeres zenét, és kórusmuzsikát tekinthessenek meg.

A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, mődalokat. Megtanulnak 4-5 új mondókát, 12-15 új gyermekdalt. A körjátékok közül már nehezebbet is válogathatunk nekik, pl: szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékot. A gyermekek a lehető leggyakrabban énekeljenek egyénileg, kisebb csoportokban, halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben. Rávezetjük őket, hogy lelassított éneklés közben az énekek dallamvonalát mutassák meg. Kérdés-felelet játékot játszanak változatos szövegekkel és ritmussal.

Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, és a mondókák, dalok ritmusát.

Közösen a gyermekekkel és a szülőkkel együtt (családi napon) ritmushangszereket készítünk, és ennek kíséretével énekelgetünk, mondókázgatunk, így fejlesztjük a ritmusérzékét.

Óvodánkban a zenei élmény mindennapos lehetőség, és sokféle tevékenységhez kapcsolódik.

Az 5-6 éves gyermekek 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt tanulnak meg. A mondókákhoz, gyermekjátékokhoz szimbólumot találnak ki, amit a zenesarokban helyeznek el. Olyan dalokat válogatunk, melyekben már szünet és szinkópa is előfordul. A legidősebb óvodások szabálytartó képessége már megengedi a bonyolultabb játékokat is (pl : párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékok).

Ezeket a játékokat már e korosztály néptáncának is tekinthetjük. Az énekes játékok mozgásanyagát egyszerű táncos lépésekkel variáljuk, és ezt a gyermekek a felnőtt minta utánzásával tudják követni. A gyermekek tiszta éneklését minél gyakoribb egyéni énekléssel segítjük elő. A hallásfejlesztést segíti, ha a halkabb és hangosabb éneklést összekapcsoljuk a tempóváltoztatással, vagy dallambújtatással.

A ritmusfejlesztés eredményeképp a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. Fejlesztjük a gyermekek alkotókészségét, és lehetőséget teremtünk arra, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen megoldjanak.

Az ügyesebb 5-6-7 éves gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy metallofonon is játszhassanak.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája is kötetlen és kötött jellegű. A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrocsoportos formában szervezzük meg. Ezzel a formával a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tudunk fejleszteni.

A kötött jellegű szervezett énekes játékokat lehetőség szerint megtarthatjuk az udvaron is. Ebben a formában csak énekes játékokat tervezünk, hogy semmi ne szakítsa meg az önfeledt, élményteli játékot.

A zenehallgatást különböző tevékenységekhez kapcsoljuk. A programokhoz évszaki hangversenyek is társulnak, melyeket élő előadásban zeneiskolások, szülők, zenetanárok bevonásával szervezünk meg.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogy beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, ritmusa, hangerejének utánzása érezteti meg a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán - és mássalhangzók pontos kiejtését, képzését. A sokféle énekes játék bővíti a gyermekek szókincsét.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékot.
- ❖ A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- ❖ A gyermekek élvezettel hallgatják a zenét.
- ❖ Meg tudják különböztetni a zenei fogalom párokat.
- ❖ Képesek ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- ❖ Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- ❖ Zenei anyanyelv megalapozása, a gyermekek zenét művelő, zenét szerető és értő felnőttekké válnak.

7.4 *Rajzolás, mintázás, kézimunka*

Célunk:

- ❖ A gyermekek élmény-és fantáziavilágának képszerű szabad önkifejezése.
- ❖ Tér - forma - szín képzetük gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- ❖ Az ovi-galéria programja nyújtson lehetőséget, a művészeti élményekkel, műalkotásokkal való mindennapi találkozáshoz

Feladataink:

- ❖ A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- ❖ A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

A 3-4 éves óvodába kerülő gyermekeknek tegyük lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek meg az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Kezdődjön el az esztétikum iránti igényesség, érzékenység és értékelő képesség kialakítása. Észrevetjük, és együttesen gyönyörködünk a saját alkotásokban, a mű-és népművészeti szépségekben.

A tevékenységek a képalakítás, a plasztika és az építés köré rendelhetők. Ezek ne különüljenek el élesen egymástól.

Megtervezzük a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit. Nem tervezhető a szándéktalan firka, és a látszólag szándékos forma-firka időszakában a téma. Lehetőséget adunk a gyermekeknek az élményeiknek és érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, agyagba, gyurmába, só-liszt-gyurmába, homokba karcolással, nyomattal (dúc, krumpli).

Segítjük a gyermekek képalakító készségének kialakulását, a szórt elrendezéstől, a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

A gyermekek ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát: nyomkodás, ütögetés, gyúrkálás, gömbölyítés, simítás, sodrás, mélyítés, tépegetés, karcolás.

A gyermekeknek minden nap biztosítjuk az agyagozás, gyurmázás, lisztgyurmázás lehetőségét.

A 3-4 éves gyermekeket megismertetjük az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival.

Tudjanak beszélni alkotásaikról és örüljenek a létrehozott eredményeiknek, alkotásaiknak, munkáiknak.

Az óvodában ovi-galéria van kialakítva, évszakonként jellemző alkotásokkal. Ezt a gyermekekkel megismertetjük és gyakran megnézegetjük. Ösztönözzük őket arra, hogy nyilvánítsanak véleményt, mondják el, hogy mi tetszik és miért, valamint mutassák meg szüleiknek, testvéreiknek, nagyszüleiknek.

Bővítjük a 4-5 éves gyermekek alkotó-alakító tevékenységét.

A megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítjük az élményeikhez kapcsolódó témákkal, technikákkal.

Megjelenik az ember, környezet, tárgyak, cselekmények ábrázolása saját elképzeléseik alapján. Gyönyörködjenek a gazdag formákban színkeveréssel alkotott színárnyalatokban.

A rajzok finomabb kidolgozásához ceruzát, krétát, filcet, rost-ironokat, fapálcát, különböző vastagságú ecseteket használnak. Képeket alakítanak spárgából, fonalból, textilből, termésekből. Plasztikai munkájuk során képesek a formák tagolására.

Játékukhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készítenek. Különböző formájú textilt, gallyakat, terméseket használnak a plasztikus formák létrehozásához.

Az építésekkel variálják a teret. Ehhez nagy kartondobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat használnak. A gyermekek segítenek az eszközök előkészítésében és elrakásában.

Az 5-6-7 évesek alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve segítjük a képi, plasztikai és környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését. Képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciókat.

Gazdagíthatjuk a technikai megoldásokat és az eszközlehetőségeket batikok, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkarcol, lenyomatok, origami alkalmazásával.

Saját élményeken alapuló cselekményes témákban megjelennek a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai.

Egyéni módon jelenítik meg a formákat, minél eredetibb megoldásokat és színeket használnak.

Plasztikai munkájuk során megjelenik a közös térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, énekes játék.

Egyénileg dolgoznak szövőkereten, szarvacskán. Elsajátítják az 5 ujjas körmönfonás helyes technikáját (bogárhátú).

Ezen technikák segítségével képeket alakítanak, falat díszítenek, ajándékokat készítenek. Az ajándékokat elsősorban ünnepekhez kötöten készítik szüleiknek, de gondolnak a legkisebbekre és az óvoda felnőttjeire is. Minél gyakrabban éljék át az ajándékozás örömét. Segítjük a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. A szülők segítségével gyűjtjük az alkotó-alakító munkájukhoz szükséges anyagot. Segítjük a gyermekeket abban, hogy az építés során, nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze például búvóhelyet. A térbeli tapasztalat segítse az eredeti megoldások kivitelezését.

Teljesen önállóan készítsenek elő minden anyagot, eszközt, az alkotó tevékenységhez. Biztosítjuk a több napon át tartó építés lehetőségét.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékban jelen vannak, beépülnek. Egy héten egyszer tudatosan irányított mikrocsoportos, kötetlen formájú tevékenységeket szervezünk, melyeken az egyéni segítségnyújtás érdekében 5-6 gyermek vesz részt alkalmanként.

Megteremtjük annak lehetőségét, hogy minden gyermek megalkothassa, az ajánlott eszközfeltételekkel, képi-plasztikai elképzelését.

Megjelenítik személyiségük kivetített darabját, melyben érzelmeik, vágyaik, fantáziájuk, élményviláguk, félelmük, szorongásuk mutatkozik meg.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- ❖ Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- ❖ Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- ❖ A gyermekek tudnak örülni a saját és a közösen elkészített kompozícióknak.
- ❖ Plasztikai munkáik egyéniék, részletezőek.
- ❖ Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek.
- ❖ Rácsodálkoznak a látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- ❖ Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

7.5 Mozgásfejlesztés, mozgásos játékok

Célunk:

- ❖ A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi-lelki képességeinek fejlesztése játékos formában.
- ❖ A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése, úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.
- ❖ A különböző mozgásokon keresztül az agyi funkciók serkentése.
- ❖ Testséma, testtérkép kialakítása játékos módon.
- ❖ Téri tájékozódás és a finommotorika fejlesztése.
- ❖ Verbális fejlesztés és egyensúlyérzék kialakítása.
- ❖ A gyermekek mozgásszükségletének kialakítása.

Feladataink:

- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.
- ❖ A tervezett tevékenység legnagyobb részét a mozgásos játék képezi.
- ❖ A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kialakítása érdekében.

Óvodánk Dr.Tótszóllósné Varga Tünde : Mozgásfejlesztés az óvodában nevű program felhasználásával dolgozik.

3-4 évesek:

Kiemelt feladatunk, a nagymozgások fejlesztése. E mozgásokat kell tudatosan irányítanunk és precízebbre összerendoznunk, valamint a járásgyakorlatok fokozatosan jelenjenek meg a foglalkozásokon. A 3-4 évesekre jellemző, hogy a földközeli gyakorlatokat tudják biztonsággal elvégezni. Ezért ilyen jellegű feladatokat gyakran illesztünk a foglalkozások anyagába (csúszás, mászás). Elkezdjük az egyensúlyérzék fejlesztését sávokban járással, futással. Mivel a kicsik utánzó mozgásokat végeznek, nagyon fontos, hogy az óvónő bemutassa a gyakorlatokat.

4-5 évesek

Kiemelt feladatunk a testséma fejlesztése, a test részletes megismerése, a testrészek megnevezése.

A nagymozgások kibővülnek ugrásokkal, guruló átfordulással. Fontos hangsúlyt kapnak a szem-kéz-láb koordinációt igénylő feladatok. A futójátékok közben bővíthetők a téri érzékelést fejlesztő feladatok. Fokozott figyelmet igényelnek a lateralitás kialakulását segítő gyakorlatok. Javasolt a jobb csuklón vagy bokán szalag használata.

5-6-7 évesek

A nagymozgások koordináltabbak, precízebbek.

Elkülönül a jobb és a bal oldal. A testrészeiken megtanult irányokat a gyermekek képesek kivetíteni a környezetükre, ezáltal javul a téri tájékozódásuk. Kiemelten kezelendő feladatunk a térpercepció. Futásoknál, ugrásoknál konkrét izommozgásokra koncentrálnak, kerülnek a felesleges mozgásokat. Nagyon fontos a finommotorika fejlesztése, a kéz fogóizmainak erősítése könnyű kézi szerekkel. Ez kiemelt feladat a későbbi írástanulás miatt. A szem-kéz koordinációt igénylő feladatok szintén előtérbe kerülnek. Nagy hangsúlyt helyezünk az alaklátást, észlelést, formaállandóságot fejlesztő gyakorlatokra. Gyakrabban tervezünk kisebb testrészekkel végezhető mozgásokat.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében

Biztosítjuk a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni udvari játék, valamint a séták során.

Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal szervezzük meg, különböző időkerettel a tornateremben.

A mindennapos testnevelést a csoportszobában, vagy a tornateremben tartjuk.

Az intézményben minden gyermek egy közös sportnapon vesz részt.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- ❖ A gyermekek biztonsággal használják a tornatermi mozgásfejlesztő eszközöket.
- ❖ Nagymozgásuk összerendezetté válik.
- ❖ Kialakul egyensúlyérzékük, finommozgásuk.
- ❖ Kialakul téri észlelésük, laterálisuk, biztosan ismerik az irányokat.
- ❖ Betartják a szabályokat a különböző mozgások és a játék során.
- ❖ Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik.
- ❖ Megnö állóképességük, hosszú sétákra is képesek.
- ❖ Biztonsággal használják az udvari mászókat.

7.6 A környezet tevékeny megszerettetése

Célunk:

- ❖ A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-emberi-tárgyi világ értékei iránt.
- ❖ A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi-alaki- tér- és síkbeli szemléletének alakítása.
- ❖ A gyermekeknek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és közvetlen környezetükről.

Feladataink :

- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- ❖ A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során.
- ❖ A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

A 3-4 éves gyermekek elsősorban az óvodával és az ott lévő felnőttekkel ismerkedjenek meg. Az első és legfontosabb, hogy a biztonságérzetük kialakuljon és megszeressék az óvodát. Ezután arra törekszünk, hogy az óvoda közvetlen környezetével ismerkedjenek és csoporttársaikkal is közelebbi kapcsolatba kerüljenek. Beszélgessünk velük családjukról. Kapjanak sok biztatást, és törekedjünk arra, hogy: érzékeljék környezetük esztétikumát, színvilágát, a formákat, a jelenségeket. Figyeljék meg a jelenségeket, az évszakok változásait (színeket, időjárást, növényeket). Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat, évszakokra jellemző képeket. Ismerjék meg a fontosabb üzemeket, amelyek közel vannak az óvodához. Természetes környezetben figyeljék folyamatosan a ház körül élő állatokat a kiskertek növényeit, virágait. Megfigyeléseik során végezzenek összehasonlítást a környezetben látható formákról, nagyságbeli és mennyiségi jellemzőkről.

A 4-5 éves gyermekek élményszerző, tapasztalatszerző sétáikat már nem csak az óvoda közvetlen környezetében teszik. A megfigyeléseik, a gyűjtőmunkák differenciáltabbak és gazdagabbak. Tudjanak gyönyörködni az évszakok szépségében, a növényekben (ibolyaszedés a kiserdőben). Keressenek összefüggéseket az időjárás és a természet változásai között, az emberi tevékenységek és a természet között. Rügyeztessenek, csíráztassanak, ültessenek, hajtassanak különböző növényeket (aranyvessző, búza, bab, kukorica). Mutakozzanak be. Beszéljenek családjukról. Látogassanak el egy szülő munkahelyére. Nézzenek meg egy-két középületet. Megismerik és gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait, felismerik egyes személy-és teherszállító eszközöket. Télen gondoskodnak az állatokról lehetőségeik szerint az óvoda környezetében (madáretető kihelyezése). Egy óvodához közel található családi házban megfigyelik a háziállatokat (baromfiudvar, ól istálló). Dia és videó filmről megismernek néhány vadállatot. Saját tárgyakat válogatnak, megnevezett szempontok és ismert tulajdonságaik szerint. Tárgyakat mérnek össze hossz mértékük, tömegük szerint. Mennyiségeket hasonlítanak össze összkép alapján. Megszámlálják a halmazok elemeit 6-os számkörben. Felfedezik környezetükben a sík-és mértani formákat. Megismerkednek az irányokkal és a névutók helyes használatával.

Az 5-6-7 évesek a természet adta lehetőségeken belül hasonlítanak össze mennyiségeket, térbeli kiterjedéseket, formákat. Összehasonlítanak, szétválogatnak tárgyakat, személyeket, halmazokat, különböző tulajdonságaik szerint. Hossz mértékük, tömegük, úrtartalmuk, darabszámuk, vastagságuk szerint mérnek össze különböző tárgyakat.

A 10-es számkörben számlálnak, párosítanak. Sorszámok szerint sorba rendeznek. Megnevezik, felfedezik környezetükben a sík-tér-és mértani formákat, megtanulnak tájékozódni síkban és térben egyaránt. Szóban is ki tudják fejezni a matematikai jellegű helyzeteket, mások megállapításainak igazságát, az összefüggéseket képesessé válnak megítélni.

Lehetőségeink szerint a gyermekek a közeli kiserdőben folyamatosan megfigyelhetik az évszakok változásait. Az őszi színárnyalatait, a tél szépségét, az ébredő természetet.

Felhívjuk figyelmüket, hogy ügyeljenek környezetük tisztaságára! Megfigyeléssel tapasztalják meg, hogy a hulladék és a szennyezett levegő milyen károkat okoz a környezetben, az elültetett növényekben. Kirándulásaink során természetes környezetben hóvirágot, ibolyát, gyöngyvirágot szedünk.

Sétáink során mezei virágokat, gyógy-és vadon élő növényeket ismertetünk meg a gyermekekkel. Egyszerű kísérleteket végzünk levegővel, növényekkel. Ellátogatunk velük egy-két munkahelyre, hogy ismerjék meg a felnőttek munkáját. A gyűjtögetett növények és „kincsek” osztályozására természeti sarkot alakítottunk ki számukra. Arra ösztönözzük őket, hogy használjanak természetes anyagokból saját maguk által készített játékeszközöket. Csoportszobáikat dekorálják ízlésesen, természetes anyagok felhasználásával. Ellátogatunk velük középületekbe: iskolába, társóvodákba, múzeumba, színházba, művelődési házba, postára, vasútállomásra.

Évente egyszer egész napos autóbuzsós kirándulást szervezünk. Ekkor megismerik a gyermekek a Hanság élővilágát. (Krisztina-berek, Öntésmajor, Madárvárta, Fertő-tó). A közlekedési eszközöket rendszerezve is megismerik: vízi, légi, szárazföldi. A háziállatokat már úgy figyelik meg, hogy: hol élnek, milyen a környezetük, életmódjuk. A vadon élő állatokról is bővebb ismereteket szereznek. Az „állatok napját” a gyermekek bevonásával szervezzük meg évente október 4-én.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A 3-4 évesek számára évszakonként 1-1 alkalommal hosszabb sétát, szabadban való tartózkodást szervezünk.

A 4-5 éveseket két alkalommal félnapos kirándulásra a közeli kiserdőbe visszük hátizsákkal.

Az 5-6-7 évesek számára autóbuszos kirándulást szervezünk.

Helyzettől függően az egész csoportot, illetve egy-egy részét környezeti megfigyelésekre visszük el.

Tagóvodáinkat is meglátogatjuk.

A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

A mikrocsoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermekek és óvónőink személyes beszélgetéseire.

A gyermekek kérdéseire a koruknak megfelelő, személyre szóló választ tudunk adni. A személyes beszélgetések során bővül a gyermekek szókincse, nyelvi kifejezőkészségük fejlődik. A valós élethelyzetekben feltalálják magukat, felszólítás nélkül tudnak köszönni, bemutatkozni, megszólítanak, véleményt nyilvánítanak, megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni. Türelemmel várják ki a másik mondanivalóját. Folyamatosan beszélnek élményükről, egyszerűen, érthetően fejezik ki érzéseiket, gondolataikat, kívánságaikat.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek be tudnak mutatkozni, tudják szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét, és tudják lakcímüket.
- ❖ Tudják saját születési helyüket és idejét.
- ❖ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben .
- ❖ Felismerik a napszakokat.
- ❖ Tudják óvodájuk nevét.
- ❖ Ismerik a közvetlen környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- ❖ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, környezetük növényeit és azok gondozását.
- ❖ Ismerik és gyakorolják az elemi közlekedési szabályokat, felismerik a közlekedési eszközöket, ismerik a közlekedésben rejlő veszélyeket.
- ❖ A tárgyakat meg tudják számolni legalább 10-ig.
- ❖ Össze tudnak hasonlítani mennyiség-nagyság-szín-forma szerint.
- ❖ Meg tudják különböztetni a jobb és bal irányt.
- ❖ Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd.
- ❖ Ismerik és helyesen alkalmazzák a névutókat (alá, fölé, közé, mögé).
- ❖ Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- ❖ Élvezik, és többször megtekintik a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült videofelvételeket, fotókat.

7.7 *Munka jellegű tevékenységek*

Célunk:

- ❖ A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, köteleességteljesítését.
- ❖ A gyermekek együttműködésének, szervező képességének, alkalmazkodó készségének fejlesztése.

Feladataink:

- ❖ A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- ❖ A munkaeszközök használatának megtanítása.

Óvodásaink munka jellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki. Elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végeznek munka jellegű tevékenységeket. Mindegyik munkafajtánál mintát adunk az eszközök használatához, és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítünk a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. Értékeléseink buzdítóak, megerősítőek, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez. Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, a környezet gondozása.

A 3-4 éves gyermekek az óvó néniket és a dajka néniket figyelve vesznek részt a növények gondozásában, segítenek a falevelek elhordásában. Tavaszt várva segédkeznek a rügyezettetés, a csíráztatás előkészítésében. A legkisebb óvodásainkat bevonjuk az alkalomszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő is. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek: játékok elrakása, mosása, tisztítása, segédkezés a terem díszítésében.

A 4-5 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka. Ezt akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek már készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.

Az óvónő és a dajka közös megállapodás alapján végiggondolják a naposi munkát, és kialakítják a gyermekek összehangolt cselekvésláncát. Alkalmoszerű ismétlődő munka a játékok helyrerakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végezzék, óvónőink átgondolt és konstruktív vezetésével. Előre megtervezzük az egyéni megbízások lehetőségeit: információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözésben, ajándék készítés a kicsiknek, a jeles napok előkészítése, stb. Tagóvodánként a lehetőségeknek megfelelően megtervezzük a gyermekeknek a növénygondozást. A gyermekek lehetőség szerint közreműködnek a virágoskert ápolásában, az óvoda udvarának tisztán tartásában, avargyűjtésben, fűgereblyezésben, hólapátolásban, járdaseprésben, virágmaggyűjtésben, virágládák gondozásában. A gyermekek segítségünkkel madáretetőt készítenek, és irányításunkkal madáreleséget készítenek, és helyeznek bele.

Az 5-6-7 éves gyermekek önállóan végzik a naposi munkát. Közösén döntenek el a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan előkészítik a terítéket, az evőeszközöket. Étkezés után a szokásrendszernek megfelelően mindent a helyére tesznek. Az alkalmoszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végzik, soha nem kényszerítjük őket. A gyakori dicséret, elismerés ösztönzi őket, hogy szívesen vegyenek részt a munkában. Önállóan végeznek környezetszépítő munkát, játék tisztítást, mosást, szárítást, egyszerű javításokat. Sütés nélküli édességeket és vitaminsalátát készítenek. A növénygondozást úgy alakítjuk ki, hogy a gyermekek minél több műveletet végezzenek önállóan. A növények, és termések gyűjtésébe megpróbáljuk bevonni a csoport minden tagját.

A gyűjtött terméseket, magvakat, növényi részeket a gyermekek meghatározott szempontok alapján csoportosítják és elhelyezik az élő sarokban.

Megfigyelik a változásokat, és azok figyelembe vételével gondozzák a növényeket. Rügyeztetnek, különféle magvakat és hagymás növényeket csíráztatnak és hajtatnak(tulipán, nárcisz). Ágakat, faleveleket,termést gyűjtenek (gesztenye,őszi falevelek).

Ügyelünk arra, hogy amit munkavégzésnél elkezdtek fejezzék be. Felszólítás nélkül is segítsenek rászoruló társaiknak, ha szükség van rá. Törekszünk rá, hogy örömeiket leljék a közösen végzett munkában, és erősítse társas kapcsolataikat. Az elvégzendő munkát osszák meg egymás között, ki-ki képességeinek megfelelő feladatot vállaljon. Munkavégzés folyamán legyenek büszkék saját és társaik teljesítményére.

Társaik értük végzett munkáját vegyék észre, és becsüljék meg. Az óvodánk közös ünnepeire, programjaira úgy készülünk, tudatosítjuk gyermekeinkkel, hogy munkáikkal szebbé, jobbá, örömtelivé varázsolják környezetünket. Arra törekszünk, hogy gyermekeink érezzék, nemcsak a csoportjuk, hanem az egész óvodánk egy közösség, amelyhez tartoznak, és ez örömmel töltse el őket.

A fejlődés várható eredménye

- ❖ A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- ❖ Örömet szerez nekik, ha kötelességüket teljesítik.
- ❖ Önállóan és igényesen végzik a naposi munkát.
- ❖ Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére.
- ❖ Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- ❖ Szeretnek meglepetést készíteni a kicsiknek, szüleiknek és az óvodában dolgozó felnőtteknek.

8. PROGRAMUNK KAPCSOLATRENDSZERE

8.1 Az óvoda és a család

Legfontosabb közvetlen partnerünk a család.

Óvodáink a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálják a gyermekek harmonikus fejlődését. Óvónőink megfelelő szaktudása és tapasztalata az alapja, hogy hatékony segítséget nyújtunk a gyermekek sokoldalú fejlesztéséhez.

Óvodáinkban körültekintően megszervezik az együttműködés formáit, mely az információk folyamatos áramoltatását, a szemléletformálást, óvodánk tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit, és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni.

A kapcsolattartás formái

- ❖ Családlátogatás - amit még az óvodába kerülés előtt elvégzünk.
- ❖ Beszoktatás - szükség szerint a szülővel egyeztetve szoktatjuk be a gyermeket (anyás beszoktatás)
- ❖ Napi kapcsolattartás - elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről.
- ❖ Szülői értekezletek - ezen tájékoztatjuk a szülőket a gyermekek fejlődéséről (a nevelési év során 3 alkalommal tartjuk + 1 fogadóóra).
- ❖ Nyílt nap - évente 2 alkalommal .
- ❖ Szülők részvételével szervezett rendezvények, ünnepek, családi délután - mindez a kapcsolat erősítést szolgálja - a szülők is ismerjék meg művészeti nevelésünk értékeit.
- ❖ Szülői Szervezet - óvodáinkban működő szülői érdekegyeztető, érdekvédelemértető fórum.

8.2 *Az óvoda és a bölcsőde*

A bölcsőde is az óvoda közvetlen partnerei közé tartozik. Óvodáink kapcsolatot tartanak a bölcsődével, mert a gyermekeket óvodába lépésük előtt ez az intézmény is nevelheti. Az átmenet zökkenőmentessé tétele érdekében óvodáink és a bölcsőde megismerik egymás nevelőmunkáját.

A kapcsolattartás formái

- ❖ Látogatások
- ❖ Tapasztalatcserék
- ❖ Közös rendezvényeken való részvétel (évente 1 alkalommal)

8.3 *Az óvoda és az iskola*

Fontos, hogy óvodáink az iskolákkal olyan tartalmi kapcsolatot alakítsanak ki, mely elősegíti a gyermekek zavartalan iskolakezdését. A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak megismeréséhez, megértéséhez.

A kapcsolattartás formái

- ❖ Látogatások
- ❖ Tapasztalatcserék
- ❖ Tájékoztatások a gyermek egyéni fejlődési üteméről
- ❖ Továbbképzések
- ❖ Egymás rendezvényein való részvétel

8.4 *Az óvoda és a művészeti iskola*

Óvodáink felvették a kapcsolatot a helyi Alapfokú Művészeti Iskolával és a környezetünkben működő művészeti együttessel. Velük együttműködve próbáljuk elérni, hogy a muzsika, és a néptánc értékei megjelenhessenek óvodáinkban.

A kapcsolattartás formái

- ❖ Koncertek - évszaki, ünnepi
- ❖ Rendezvények látogatása - Filharmónia

8.5 *Az óvoda és a közművelődési intézmények*

Óvodáink régóta kapcsolatot tartanak a környezetünkben működő közművelődési intézményekkel: művelődési házzal, könyvtárral, múzeummal, kisebbségi önkormányzattal. Igyekszünk az újonnan megalakult civil szervezetek tevékenységét megismerni és az óvodás korosztályhoz közel álló rendezvényeken részt venni.

A kapcsolattartás formái

- ❖ Színházi előadások látogatása
- ❖ Helytörténeti Múzeum látogatása
- ❖ Könyvtár látogatás
- ❖ A helyi alkotókkal szervezett ovi-galéria kiállítás
- ❖ A civil szervezetek által rendezett kiállítások, rendezvények látogatása

8.6 Az óvoda és egyéb kapcsolatai

Az óvoda és az egészségügyi szolgáltató

Rendszeres kapcsolat és jó viszony alakult ki a gyermekek és a védőnők között. Látogatásaik során segítséget és tanácsokat adnak az egészséges életmód helyes alakításához, a gyermekek testi fejlődésének elősegítéséhez. A gyermekorvos évi rendszerességgel megvizsgálja óvodásainkat és segítséget nyújt a testi fejlettségük megállapításában. A fogorvossal szeretnénk a kialakult kapcsolatot szorosabbá tenni. Arra törekszünk, hogy gyermekeink az óvodáskor végére megismerhessék a fogorvosi rendelőt, a fogorvos munkáját.

Az óvoda és a Gyermekjóléti Szolgálat

Minden óvodapedagógus kötelessége a gyermekvédelmi munka elvégzése a csoportjában.

Az óvoda vezetősége felé jelentési kötelezettségük van, közvetlen kapcsolatban az intézményvezető áll a Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével. A kapcsolattartás eseti jellegű.

Az SZMSZ részletesen tartalmazza a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat.

Az óvoda és a Nevelési Tanácsadó

A Nevelési Tanácsadó szakembereinek segítségét többször is igénybe vesszük. Az óvodapedagógus szükség esetén javasolja a szülőnek a Nevelési Tanácsadóval való kapcsolatfelvételt a gyermek érdekében. A Nevelési Tanácsadó szakvéleményének figyelembe vételével folytatódik a gyermek egyéni fejlesztése. A gyermekek beiskolázása előtt lehetőségünk van kérni az iskolaérettségi vizsgálatot. A Nevelési Tanácsadón keresztül tartjuk a kapcsolatot a tanulási képességeket vizsgáló szakértői bizottsággal.

Az óvoda és a fenntartó

Célunk a minél hatékonyabb együttműködés kialakítása.
Törekszünk egymás igényeinek és elvárásainak megismerésére
és megvalósítására.

*Intézményünk azonosította közvetlen és közvetett partnereit
és partnerszabályzatot készített, mely megtalálható az
Intézményi Minőségirányítási Program 27. oldalán.*

9. GYERMEKVÉDELEMSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

- Az óvodapedagógusok a gyermekek óvodába kerülése előtt családlátogatást végeznek.
- Felmérik a gyermek szociális helyzetét.
- Anamnézist készítenek a szülővel való irányított beszélgetés után.
- A környezettanulmány eredményéről írásos dokumentumot készítenek.
- Az óvodapedagógusok leszűrik tapasztalataikat, s ezek alapján, ha szükséges besorolják a gyermekeket az alábbi csoportokba:
  - **Veszélyeztetett gyermek**
elhagyott gyermek,
személyiségfejlődésében gátolt gyermek
szociális árva
  - **Hátrányos helyzetű gyermek**
akit a különböző környezeti tényezők gátolnak
adottságaihoz mért fejlődésében
- Az óvodapedagógus jelzi az óvodavezetőnek észrevételeit, majd az óvodavezető továbbítja azt a Gyermekjóléti Szolgálatnak.
- A gyermeket nyilvántartásba veszik.
- A csoportnapló erre kijelölt oldalán feljegyzést készítenek a nyilvántartott gyermekről.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatása

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatásában további feladatok hárulnak óvodapedagógusainkra:

- Az óvodapedagógusok kiemelt figyelemmel kísérik ezen gyermekek testi-lelki fejlődését, egyéni fejlesztési tervet készítenek számukra szükség szerint.
- Ismételt családlátogatást végeznek az óvodavezetővel.
- Az óvónő a szülővel való napi kapcsolattartásban ráirányítja a figyelmet a gyermek kielégítetlen szükségleteire, gondozási és nevelési feladatok elvégzésére.
- Folyamatos kapcsolatban állnak a nyilvántartásba vett gyermekek szüleivel, segítik őket azon szakemberekkel való kapcsolattartásban, akik a gyermek fejlődését elősegíthetik.
- A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével végzett folyamatos korrekcióra van szükség.

10. AZ ÓVODÁBAN FOLYÓ NEVELŐMUNKA ELLENŐRZÉSI, MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI, MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI RENDSZERE

Minden óvodapedagógus számára fontos, hogy munkájának eredményességét, hatékonyságát ellenőrizni tudja. Ehhez nyújt segítséget a programunkban kiemelt sikerkritériumok, melyet a „Fejlődés eredménye az óvodáskor végén” programelem tartalmaz. Ezekhez viszonyítva ellenőrizhetőbb, elemezhetőbb, értékelhetőbb gyermekeink fejlettségi szintje.

A programunkban meghatározott fejlődés jellemzőit teljes mértékben nem lehet és nem is kell teljesíteni. A gyermekek képességének, szociokulturális körülményeinek figyelembe vételével határozzuk meg, hogy milyen teljesítményt fogadunk el sikeres fejlesztő munkának.

10.1 Programunk működését tervező, elemző és értékelő dokumentumok:

1. Az óvodavezető pedagógiai működési terve:
  - időkerete 1 év
  - ez a dokumentum hidat képez a program és az óvodapedagógus gyermekcsoportokra elkészített terve között
2. A gyermekcsoport nevelési terve:
  - tervezési és értékelési időkeret : félév
  - tartalma: - az egészséges életmód alakítása
    - az érzelmi, szociális nevelés és társas kapcsolatok
3. Gyermekcsoport tevékenységi terve:
  - tervezési és értékelési időkeret: negyedév (évszakonként)
  - tartalma: - a környezet tevékeny megszerettetése
    - ének, énekes játékok, zenehallgatás
    - rajz, mintázás, kézimunka
    - mese, vers, dramatikus játék
    - mozgás, mozgásos játékok
    - munka jellegű tevékenységek

4. Eseményterv, szervezési munka:
- tervezési és értékelési időkeret: negyedév (évszakonként)

A 2.,3.,4. dokumentum a csoportnaplóban található.

5. Gyermektükör:

- a, anamnézis
  - regisztrálása: a gyermek óvodába járása előtt
- b, egyéni fejlettség mutató
  - regisztrálása: beszoktatás végén, illetve ismételt mérés félév után
- c, egyéni fejlesztési tervek és ezek értékelése
  - regisztrálása: félévenként

10.2 A nevelőmunka ellenőrzése

A nevelőmunka ellenőrzésében azok a személyek, csoportok vehetnek részt, akik ismerik az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” című programot.

Helyi szinten ellenőrizhet:

- óvodapedagógus
- óvodavezető
- fenntartó intézmény

Országos szinten ellenőrizhet:

- Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont

A ***helyi önkormányzat*** meghatározott kritériumok alapján vizsgálja az óvodát, vagy szakértőkkel vizsgáltatja az óvoda szakmai munkáját a nevelési programunk szerint.

Az ***Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont*** szakértők bevonásával ellátja a közoktatás ágazati szintű irányításának keretén belüli ellenőrzési feladatokat.

A nevelőmunka hatékonyságának biztosításához azonban legfontosabb az óvodapedagógus és az óvodavezető ellenőrzése.

Az *óvodapedagógus* elsősorban önmagát ellenőrzi, és saját munkáját értékeli. Törekszünk arra, hogy valamennyi problémás helyzetet óvodapedagógus párunkkal együtt elemezzük. A szakmai munka és működés ellenőrzését az **óvodavezető** végzi. Ehhez nyújt segítséget a Pedagógiai-működési éves munkaterv mellékletében kidolgozott ellenőrzési terv. A vezető olyan ellenőrzést végez, amely minden dolgozót érint, és mozgósít az ellenőrzési folyamatban. Az ellenőrzés nyitott formájú, mely évenként hasonló folyamatszabályozott rendszerrel működik. A részletes vezetői ellenőrzés megtalálható az Intézményi Minőségirányítási Program 17. oldalán.

10.3 A nevelőmunka értékelése

1. Összegző, irányított önértékelés 4 évenként.
Nevelőközösségünk hosszú távra tervez, ehhez folyamatszabályozást készít
(lásd Intézményi Minőségirányítási Program 26. oldala)
Tartalma:
  - a, óvoda adottságainak elemzése:
    - vezetés
    - stratégia
    - emberi erőforrások
    - közvetett partnerkapcsolatok és erőforrások
    - folyamatok
  - b, óvoda eredményeinek elemzése:
    - közvetlen partnerek elégedettségével kapcsolatos eredmények elemzése
    - munkatársak elégedettségével kapcsolatos eredmények elemzése.
2. Programunk egy-egy részterületének fejlesztő, innovatív értékelése évenkénti ciklusban:
Az Aranykapu Óvodában olyan értékelési rendszert dolgoztunk ki, amelynek segítségével az egész nevelőtestület bekapcsolódhat az értékelési folyamatba.
Belső értékelési munkaközösséget szerveztünk.

Kialakítottunk egy művészeti munkaközösséget, melynek tevékenysége szorosan kapcsolódik programunkhoz.

Nevelésünk eredményességét feldolgozási adatlapok, kérdőívek segítségével elemezzük, értékeljük.

Értékelés előtt meg kell határozni, hogy kit, mit, ki, hogyan, milyen formában fogunk értékelni. A hogyan kérdéssel jutunk el a méréshez. A **mérés** nem más, mint az értékelés eszköze. A mérésnek adatgyűjtési funkciója van, világosan körülhatárolja az értékelés szempontjait.

Mérőeszköznek a megfigyelési technikát alkalmazzuk.

Ezek lehetnek kódolás nélküli és kódolós technikák:

naplóvezetés, teljes és szelektív jegyzőkönyv-készítés, becslési skálák, jelrendszerek és kategóriarendszerek.

- A felnőttek körében mérési eszközünk a vizsgálati módszerek csoportjába tartozó kérdőívek és az interjúk
- A gyermekek társas helyzetének vizsgálatához évenként kétszer szociometriai mérést alkalmazunk.
- A gyermekek ismeretének, képességének, szokásainak megfigyeléséhez projektszerű megfigyeléseket végzünk.
- A minőségfejlesztési munkához felhasználjuk azokat a minőségfejlesztési módszereket, eszközöket, amelyekkel információt gyűjthetünk, praktikusán tervezhetünk, elfogulatlanul elemezhetünk, és ok-okozati feltárásokat végezhetünk.

Nagyon fontos, hogy mérésnél soha ne emeljük ki a gyermeket a természetes környezetéből. Úgy kell lebonyolítani, hogy a gyermek észre sem vegye és ne menjen az óvodai nevelőmunka kárára, az óvodapedagógusokat ne vonja el a nevelőmunkától, könnyen kezelhető legyen, ne igényeljen túlzott dokumentációt. Maga a mérés nem lehet kampányszerű, mivel az óvodás gyermek folyamatosan érik, azonban a mérés időszakát, az ismétlődést tervezni kell. Az óvodai nevelés során az egész gyermeki személyiséget értékelni, mérni kell, ezért nem lehet az egészségből kiemelni csak egy-egy részterületet, de egyszerre nem mérünk mindent.

Figyelnünk kell arra is, hogy a mérés előkészítése mindig alapos, precíz, jól alapozott legyen. Mérés során az eredmények számszerűségét lehetővé kell tenni, valamint dokumentálni kell azokat. Fontos követelmény az is, hogy az ellenőrzés, értékelés, mérés egységben lehessen egymással. Elengedhetetlen az ismételhetőség és az összehasonlíthatóság. Szakmai innovatív fejlesztő értékelés megtalálható az Intézményi Minőségirányítási Program 20. oldalán.

10.4 A nevelőmunka minőségbiztosítása

A minőségbiztosítás az a tevékenység, amely során az intézmény folyamatosan biztosítja a szakmai célkitűzések és az intézmény működésének egymáshoz való közelítését a gyermek, szülő, dolgozó, fenntartó igényeinek kielégítése céljából. A minőségfejlesztés azt jelenti az óvodában, hogy a már meglévő minőséget folyamatosan és tudatosan kell tovább fejleszteni. A folyamatra kell irányítani a figyelmet, amely erősíti a nevelés szolgáltatásként történő értelmezését. Célja továbbá az is, hogy növelje az intézmény nevelési hatékonyságát. Mindezzel az intézmény célja, hogy rendszeres visszajelzést kapjon a folyamatos működésről annak érdekében, hogy minél gyorsabban észlelni lehessen a problémát, hogy azt a lehető legrövidebb időn belül javítani lehessen, még a folyamat lezárása előtt.

Óvodánk 2001-től folyamatosan dolgozik a minőségirányítási rendszer kidolgozásán és bevezetésén.

Az alkalmazotti közösség 2004. április 19-én fogadta el Az Intézményi Minőségirányítási Programot, mely 2004. szeptember 1-én lép hatályba, ezzel biztosítani kívánjuk a folyamatos fejlődést.

11. SPECIÁLIS FELADATOK AZ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMBAN

Az Alapító Okirat alapján a Sajátos Nevelési Igényű körbe tartozó gyermekek ellátása:

- tanulási nehézség
- tanulási zavar
- tanulásban enyhe fokban akadályozott gyermekek integrált nevelése.

Cél: Fent jelölt körbe tartozó gyermekek integrációja.

Feladataink:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet biztosítása;
- a sérült gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg; terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága befolyásolja; a fogyatékos kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent;
- az óvodai nevelés a fogyatékos gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik; a nevelés hatására a sérülés arányában a fogyatékos kisgyermeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek; ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni;
- a sérült gyermek óvodai nevelésének sajátossága, hogy az egész napos tevékenység a különleges gondozási igény kielégítését is szolgálja csoportos, kiscsoportos vagy egyéni formában.

- a különleges gondozási igényből adódó feladatok végrehajtásánál törekedni kell arra, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek;
- a fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszhetőséget tükröző gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

Az enyhe értelmi fogyatékos kisgyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés az óvodában. A spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segíti a számtalan élmény és minta, amelyet a kortárs csoportban megél. Az óvodai nevelés során a gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről kell gondoskodni, hogy a tankötelezettségi korra elérje azt az iskolakészültséget, amellyel tanulmányait elkezdheti.

A beszéd fogyatékos/ akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzósság stb.), illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánozó képesség gyengeségében, nyilvánul meg.

Minden sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése szakember bevonásával történik.

A fent jelölt feladatok teljesítését a következő személyi feltételek megléte biztosítja:

- Utazó logopédus (Mosonmagyaróvári Többcélú Kistérségi Társulás biztosítja)
- Gyógypedagógus (M megbízási szerződéssel)
- Differenciáló pedagógus (2 fő, heti óraszámának 10% -ban)
- Beszédfejlesztő óvodapedagógus (megbízással).

Habilitációs, rehabilitációs tevékenységek.

Cél: Hátrányok csökkentése.

Gyógypedagógus és logopédus által végzett fejlesztő tevékenység.
A szakemberek heti óraszama az éves munkatervben kerül meghatározásra, figyelembe véve a rászoruló gyermekek számát.

Fejlesztő foglalkozások, támogató tevékenységek.

Cél: Kognitív és szociális képességek, készségek fejlesztése.

Szükség esetén gyermekpszichológus és gyógytestnevelő segíti az SNI gyermek fejlődését.

A gyógypedagógus folyamatos napi kapcsolatban áll az óvodapedagógussal. Mindenben segíti és útmutatása szerint az óvodai csoportban kiegészíti fejlesztő tevékenységét.

Megfigyeli a gyermek spontán játékát, a csoportban betöltött helyét, szerepét, viszonyait, kognitív képességeit, melyeknek fejlődését évente két alkalommal dokumentálja a „Gyermektükör”-ben.

Szülői értekezlet

Cél: Befogadó szülői környezet kialakítása.

A szülői értekezleteken tájékoztatjuk a szülőket az integráció fontosságáról, az elfogadó társadalmi környezet jótékony hatásáról, a tolerancia és a segítő szándék, mint emberi értékek kialakításáról. Esetleges aggodalmakat mérsékelni próbáljuk.

Családkonzultáció

Cél: SNI-s gyermekek szüleivel való együttműködés, kooperáció segítése.

A családlátogatások és a fogadó órák alkalmával őszinte, nyílt beszélgetés kialakítása a szülővel. Tájékoztatjuk a fejlesztés lehetőségeiről, jogairól, kötelességeiről, esetleges kedvezményeiről.

Továbbképzések

Cél: Nyitottabbá és alkalmassá tenni a nevelőtestületet az együttnevelésre.

Támogatjuk az integrációval kapcsolatos akkreditált továbbképzések elvégzését, ösztönözzük a segítő és támogató kommunikációs technikák, konfliktus-megoldási technikák elsajátítását.

12. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

Az itt felsorolt minimum jegyzéken felüli eszközök és felszerelések segítik a nevelő, fejlesztő munkát, illetve kiemelt helyet elfoglaló művészeti nevelés megvalósításához szükségesek.

Tevékenység	Specifikumok	darabszám	
Ének, énekes játékok, zene- hallgatás	CD lemezek,kazetták	10	
	Ritmusbotok,ütő-és rázóhangszerek	10-15	
	Triangulum	4-5	
	Csörgődob, ujjcintányér,dobok, tökcsörgő, cintányérok	3-4	
	Xilofon, metallofon	1-1	
	Száncsengő,csengősor	1-1	
	Rögtönzött hangszerekhez: dobozok termékek,különböző alapanyagú tárgyak		
	Népi játékok kellékei: szalmakalap, filckalap, kendők, zsebkendők, kiskötény bő szoknya, mellény, bot,stb.	5-10	
	Különböző maszkok, fejdíszek	5-10	
	Felnőttek játékához csoportonként		
	Furulya (alt,szoprán)	1-1	
„ A” síp vagy hangvilla	1-1		

Tevékenység	Specifikumok	Darabszám
Mese, vers, dramatikus játékok	Képes mesekönyvek (csoportonként)	15-20
	Meseszőnyeg (csoportonként)	1
	Mesepárnák (gyermekenként)	1
	Ujjbábok, síkbábok, fakanálbábok (csoportonként)	10-15
	Felnőtt méretű kesztyűbábok	10
	Textilek rögtönzött bábokhoz, különböző anyagminőségben	20-25
	Bábtartók	1-1
	Kalapok,sapkák,kendők,fejdíszek	10-15
	Jelmezek(vállkendő,palást,fehér köpeny,stb.)	2-3
	Gyermekek szerepléséhez különböző eszközök	25-30
	Textil állatfej maszkok	1-1
	Nagyméretű,szegett nem gyűrődő anyagok 4-5 színben	1-1
	Hangkazetták, drámajátékhoz használható hanghatásokkal, aláfestő zenékkal,zörejekkel	10-15
	Magnó,CD lejátszó (csoportonként)	1-1
Mozgás	Tornaszobai eszközök	
	Összerakható tornaeszközök	
	Padok, egyensúlyozó deszkák	5-6
	Zsámoly, svéd szekrény	5-6
	Bordásfal	10
	Tini-kondi	1
	Tornaszőnyeg	2-3
	Labdák (gyermekenként)	1
	Különböző méretű és anyagú labdák	25-30
	Ugrókötelek	10-15
	Tornabotok, karikák,babzsákok,kendők, szalagok,buzogány,	25-30
	WESCO típusú garnitúra	3-4
	Ejtőernyő, körkötél	1-1
	Egyensúlyozó tölcser	1

Tevékenység	Specifikumok	darabszám
Rajz, mintázás, kézi munka	Agyagozáshoz	
	Agyag,simítólapát, mintázó eszközök	10-15
	Égetőkemence, fazekas korong	1-1
	Gyurmázáshoz	
	Plasztilin,liszt,só,olaj, gyurma	Szükség sz.
	Rajzoláshoz	
	Zsírkréta,filctollak, kül.vastags. ceruzák	5-6 cs.
	Akvarellkréta	2-3 cs.
	Rajztábla	2-3
	Festéshez	
	Gombfesték,tempera,textil-és üvegfesték	2-3
	Ecsetek,szivacsok(gyermekenként)	1
	Különböző papírok	
	Rajzlap,színes karton,krepp papír, színes lapok, csomagoló,selyem papír	Szükség szerint
	Tompa-hegyű ollók	10-15
	Cikk-cakk és mintavágó olló	2-3
	Gyöngyfűzéshez	
	Gyöngyök,damilok	Szükség sz.
	Fonalmunkához	
	Különböző vastagságú fonalak szövőkeret,körmöcske,tompa hegyű tű	Szükség szerint

	Építéshez	Szükség szerint
	Papírdobozok,hengerek,kockák	
	Népi kismesterségekhez	
	Csuhé,szalma,gyékény,rafia,vessző	
	Egyéb eszközök	
	Ragasztók,lemosható asztalterítő	

Tevékenység	Specifikumok	darabszám	
Környezet tevékeny megszeret- tetése	Nagyítók	15-20	
	Kosarak	25	
	Csírázttató tálak	25	
	Állat-és növényhatározók	2-2	
	Földgömb	3	
	Térkép	3	
	Mikroszkóp, távcső	3-3	
	Cserepek, virágládák-magok, hagymák	Szükség sz.	
	Munkajellegű tevékenységekhez		
	Kerti szerszámok (ásó, kapa, lapát, gereblye, lombseprű)	Szükség szerint	
	Gyúródeszka, nyújtófa, terítők	10	
	Daraboló kések gyermekeknek	1-1	
	Robotgép, mérleg	1-1	
	Gyümölcsmosó	7-8	
	Zöldség szeletelő, hámozó kés	7-8	
	Matematikai fejlesztés eszközei		
	Logikai készlet	5-6	
	Minimat garnitúra	7-8	
	Logico tábla cserélhető feladatlapokkal	7-8	
	Ravensburger logikai társasjátékok	7-8	
	Kirakójátékok	7-8	
	Logikai lapozgatók	7-8	
	Gyermekkártya	7-8	
	Fűzőcskék	7-8	
	Klipp-klapp glück	7-8	

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az eredeti –VERZIÓ 1.-
(32/1999 / V.19./ ÖKH.sz .Képviselőtestületi határozatban elfogadott)
Nevelési Program érvényességi ideje megszűnt:2004.08.31.

Az Óvodai Nevelési programot- VERZIÓ 2. - az Aranykapu Óvoda
alkalmazotti közössége 2004. április 19.-i alkalmazotti értekezletén
elfogadta.

A Szülői Szervezet 2004. április 21-én megismerte és egyetértési
jogát gyakorolta.

Az Óvodai Nevelési program -VERZIÓ 2.- hatálya: 2004.09.01-től
2008.09.31.-ig érvényes.

**Jelen Óvodai Nevelési Programot – VERZIÓ 3. – az Aranykapu
Óvoda Alkalmazotti közössége a 2008. 08. 25.-i alkalmazotti
értekezletén elfogadta.**

**A Szülői Szervezet 2008.08.28.-i ülésén megismerte és egyetértését
kifejezte.**

**A Jánossomorja Város Önkormányzat Képviselő-testülete
61/2008. (IX.24.) Kt. Határozatával jóváhagyta.**

Érvényes: 2008.10.01-től visszavonásig.